

တီအူန့ၣ်ကတၢၢ်တၢ်ဟ်ဖျါ- တၢ်ဂဲၤလိာ်အပျီ-ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်ဂွံလိာ်
ဘျီလိာ်, သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီအတၢ်တၢ်လၢအ
ကဲထီၣ်သး ဖဲတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အဆၢကတီၢ်, လါဒံၤစဲဘၣ် ၂၀၁၅န့ၣ် တုၤ
လါဒံၤစဲဘၣ် ၂၀၁၆န့ၣ်

လါအီးကထိဘၣ် ၆သီ, ၂၀၁၇န့ၣ်

နံနံကတော်ကစီလံဟ်ဖျါ

လါအုဖျါ ၃သီ, ၂၀၁၈နံ/KHRG လံာ်ကတြုနီဂံ- 17-4-F1

တီအူကီရ်ရှင်နံနံကတော်ကစီလံဟ်ဖျါ - တာ်ဂဲလိာ်အပျီ - ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တာ်ဂုာ်လိာ်ဘျီလိာ်, သုးတာ်ဟူး တာ်ဂဲဒီး တာ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အတာ်တၢ်တၢ် လၢအကဲထီၣ်သးဖဲတာ်မုာ်တာ်ခုၣ် အဆၢကတီၢ်, လါဒဲးစဲးဘၣ် ၂၀၁၅နံ တုၤ လါဒဲးစဲးဘၣ် ၂၀၁၆နံ.

နံနံကတော်ကစီလံဟ်ဖျါတဘျီအံၤ ပာ်ဖျါထီၣ်တာ်ဂုာ်တာ်ကျိၤ ဒီးတာ်ကဲထီၣ်သးသ့တဖၣ်လၢ တီအူကီရ်ရှင် လၢအမၤအသးဖဲ လါဒဲးစဲးဘၣ် ၂၀၁၅နံ ဒီးလါဒဲးစဲးဘၣ် ၂၀၁၆နံအဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. တာ်ဂုာ်တာ်ကျိၤဒီး တာ်ကစီၣ်သ့တဖၣ် ဘၣ်တာ်ဆၢထီၣ်လၢ KHRG ပုၤထၢတာ်ကစီၣ်ဖိသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နံနံကတော်ကစီလံဟ်ဖျါ တဘျီအံၤ ပာ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကီး တာ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်သ့တဖၣ် ဒီးတာ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢအဂ့ၢ်ဒိၣ် လၢပုၤလိာ်ကဝီၤဖိသ့တဖၣ်အဂီၢ်အမ့ၢ် သုးတာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ, တာ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တာ်တိာ်ကျိၤသ့တဖၣ်, တာ်နီၤဖး တာ်န့ၣ်တာ်ဆၢ, တာ်မူၤတာ်ဘျီ, တာ်ခိတာ်သ့, တာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ် ဒီးတာ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- သုးတာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ ဒီးအမ့ၢ် တာ်မၤဂုၤထီၣ်သးကလၢၤ, ကီၢ်ပယီၤသုးလုာ်သ့ခါပတ် ထံကီၢ်ဒီးဘျီတာ်ပတ် တာ်ခးလံာ်တာ်အာ်လီၤအိၣ်လီၤ တာ်သိၣ်တာ်သိတာ်ဘျါသဲးစး ခိဖျိတာ်မၤအါထီၣ်သးနီၣ်ဂံၢ် ဒီးတာ်မၤအါထီၣ် သုးတာ်စုကဝဲၤပီးလီၤဒီးတာ်ဟ့ၣ်သုးတာ်သိၣ်လိသ့တဖၣ် ဆဲးကဲထီၣ်ဒီးအသးလၢဟီၣ်ကဝီၤသ့တဖၣ်လၢအ အိၣ်လၢတီအူကီရ်ရှင်အပူၤ ဖဲ ၂၀၁၆ နံနံအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တာ်ဟူးတာ်ဂဲၤဒီးအံၤသ့ တဖၣ်မၤဘၣ်ဒိတာ်မုာ် တာ်ခုၣ်တာ်လဲၤကျဲၤ, တာ်ဘၣ်တာ်ဘၢ ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီးတာ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီလၢ သဝီဖိသ့တဖၣ်အတာ်လုာ် အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- လၢတီအူကီရ်ရှင်အပူၤ ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်မုာ်တာ်ဂုာ်ခိၣ်သ့တခါလၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ်တာ်ဂုာ်လိာ်ဘျီလိာ်လၢ သဝီဖိ ဒီးပုၤမၤအါတာ်ဒိအမ့ၢ် ကီၢ်ပယီၤသုး, နီၢ်ကစၢ်ပၤခိပနံၣ် ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သ့တဖၣ်အဘၣ်စၢၤလၢတာ်ဘျါ လီၤအီၤတန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျိတာ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အယီၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တာ်လုာ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူ တာ်ဘၣ် ဒိဘၣ်ထံးလၢသဝီဖိသ့တဖၣ်အဂီၢ် ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တာ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီအယီၤ ပုၤသဝီဖိလၢ တာ်ဟံးဆူၣ်န့ၢ် အဝဲသ့ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢအအိၣ်လၢတီအူကီရ်ရှင်သ့တဖၣ် ဂုာ်ကျဲးစးယုထီၣ်က့ၤအဟီၣ်ခိၣ်လၢ တာ်ဟံး ဆူၣ်တုာ်ဝဲသ့တဖၣ် ခိဖျိမၤဝဲတာ်ပာ်ဖျါထီၣ်တာ်ဘၣ်သးဒီးသ့စ့ၢ်ကီးဝဲ တာ်သ့တာ်ဘၣ်အကျိၤအကျဲလၢအဂၤ သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တာ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တာ်တိာ်ကျိၤလၢဘၣ်တာ်မၤလိာ်ထီၣ်ကဲထီၣ်အီၤလၢ မုာ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ပုၤန့ၢ်စီန့ၢ်ကမီၤ ဒီးအမ့ၢ် ကီၢ်မၤမၤအီၤခိပနံၣ်အံၤ မုာ်စ့ၢ်ကီးတာ်ဂုာ်ကီၢ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးတခါ လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တာ်သုးဆူၣ်လိာ်ကျဲၤ လၢအ အိၣ်ထီၣ်လၢတီအူကီရ်ရှင်အပူၤ ဖဲ ၂၀၁၆ နံနံန့ၣ်လီၤ. တာ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တာ်တိာ်ကျိၤသ့တဖၣ် မၤဘၣ်ဒိ ဟးကီၢ်သဝီဖိသ့တဖၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဆၢ ခိပနံၣ်သ့တဖၣ်တယုန့ၢ်ခွဲး ဒီးထံၣ်လိာ်တာ်ပိၣ်တဲသကိးဆိ တာ်ဒီးသဝီဖိသ့တဖၣ် တချုးအဝဲသ့မၤလိာ်ထီၣ်ကဲထီၣ်တာ်တိာ်ကျိၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဒီးသီးတာ်ထၢတာ်ခိတာ်သ့သ့တဖၣ်ကအိၣ်ဖျါဖျိဖျါဖျါ ဒီးတာ်ထၢတာ်ခိတာ်သ့အကျိၤအကျဲသ့တဖၣ်တာ်က နၢ်ပာ်အီၤလီၤတာ်လီၤဆဲးအဂီၢ် လိာ်ကဝီၤသဝီဖိသ့တဖၣ်ယုထီၣ်ဝဲလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်ကနုာ်လီၤဟ့ၣ်တာ်သိၣ် လိဘၣ်ယး ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်ခိသ့တာ်ဘျါသဲးစးန့ၣ်လီၤ.

- သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ တီအူကီရှပ်သ့တဖၣ် ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဆူၣ်ချ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲအဂီၢ် အဝဲသ့ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ် တၢ်ဂၢ်ကီၤဖျါလၢ ကသံၣ်ကသီသ့တဖၣ်တအိၣ်ကူအိၣ်လၢ, ကျိၣ်စ့တၢ်ဂၢ်ကီၤ, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဘၣ်ထီၣ်တလၢ တပုၤဒီးဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိသ့တဖၣ်တအိၣ်လၢအိၣ်ပုၤဘၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- စးထီၣ်လၢ ၂၀၁၂နံၣ် တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤ ဒီးထံကီၤဒီဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအဆၢကတီၢ် တၢ်စုဆူၣ်ခိတကး သ့တဖၣ်လီၤစ့ၤဘၣ်ဆၢၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်အိၣ်သးလၢတီအူကီရှပ်အပူၤ တဂ့ၤထီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်ဘၣ် ခိဖျါလၢကွၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တလၢတပုၤ ဒီးတၢ်လၢာ်ဘူၣ်လၢစ့ၤ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးကွၢ်သရၣ်ကံာ်စီအပတီၢ် တထီၣ်ဘး ဒီးတၢ်ကသိၣ်လိလံာ်လဲာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢသ့တဖၣ်အဂီၢ် တၢ်နိးတၢ်ဘျးအိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤလၢညါ

တီအူကီရှပ် နံနက်တော်တော်ဟ်ဖျါ ဘၣ်တၢ်ကွဲးဖုၣ်ဒီးဝဲာ်ထံနီၤဖး သဝီဖိအကလုာ် ဒီးအတၢ်ထံၣ်သ့တဖၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိဇ္ဇးယာ်သ့တဖၣ် လၢအကဲထီၣ်အသးလၢ ထီတထူၣ်ကီၤဆၢဒီးဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၤဆၢသ့တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တီအူကီရှပ်မုၢ်ကီၤရှပ်တဘျီလၢ ဘၣ်တၢ်ပအိၣ်လၢခုၣ်အဲၣ်ယူၣ် ဒီးကီၤပယီၤပဒိၣ်သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တီအူကီရှပ်အပူၤ ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်ဟ်ပနီၣ် ကီၤဆၢခံဘၣ်လၢအမ့ၢ် ထီတထူၣ်ဒီးဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၤဆၢ, ဘၣ်ဆၢသနာ်ကု ကီၤပယီၤပဒိၣ်ဟ်ပနီၣ်ကီၤဆၢ ၅ဘၣ်လၢအမ့ၢ် ယၤတၢ်ရူၤ, ထီတထူၣ်, အိၣ်ထွဲ, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ဒီးတီအူကီရှပ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. နံနက်တော်တော်ဟ်ဖျါတဘျီအံၤ KHRG ဝဲာ်ထံနီၤဖး လံာ်တၢ်ကစီၣ် ၃၇ဘၣ် လၢအပာ်ယုာ်ဒီး တၢ်ထံၣ်လိာ် သံကွၢ်သံဒီးတၢ်ဟ်ဖျါ, ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်ဟ်ဖျါ, တၢ်ဂီၤတၢ်ကွဲးနီၣ်လၢတၢ်မၤနီၣ်မၤယၢအိၣ်လၢ KHRG ပုၤထၢတၢ်ကစီၣ်ဖိ သ့တဖၣ် ဖဲလၢဒီးဝဲဘၣ် ၂၀၁၅နံၣ် ဒီးလၢဒီးဝဲဘၣ် ၂၀၁၆နံၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.

သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့တဖၣ် ဆဲးကဲထီၣ်အသးလၢ တၢ်လီၢ်ကိးတီၤလၢအအိၣ်လၢ တီအူကီရှပ်ပူၤအယိၣ်ဒုးကဲထီၣ် တၢ်တဂၢ်တကျါလၢတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲၤ ဒီးကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ကီၤဂီၤလၢ သဝီဖိသ့တဖၣ်အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီးတၢ်လုာ်အိၣ်နီၤခိသးသမူသ့တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢအိးကထိဘၣ်, ၁၅သီ, ၂၀၁၅နံၣ်န့ၣ်, ကီၤပယီၤပဒိၣ်မၤဝဲ ထံကီၤဒီဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခး (NCA)¹ ဒီးကညီဒီကလုာ်စၢဖျိကရၢ ဒီးကလုာ်န့ၣ်သုးဖိၣ်စုကဝဲၤသ့တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျးသုးမုၢ်ဒိၣ်, ဒ်မၤခြံၣ်ထွဲကညီတၢ်ဘၣ်ဘျးဘၣ်ဖျိသုးမုၢ်ဒိၣ် (DKBA), ကညီတၢ်မုၢ် တၢ်ခုၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ် (KNU/KNLA) အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢသနာ်ကုထီၣ်ဘိ KHRG ဟ်ဖျါထီၣ်သဝီဖိအတၢ်ဘၣ် ယိၣ်ဘၣ်ဘိဘၣ်ဃးသုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ တၢ်ကွဲးဖျါထီၣ်အိၣ်လၢ လံာ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤအပူၤလၢတၢ်ကိးအမံၤလၢ “သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဆဲးကဲထီၣ်အသးလၢ ကီၤပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံာ်ထံး” ဒီးလၢလံာ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤလၢအမ့ၢ် “တၢ်ပျါ တၢ်ဖုးအဂီၢ်ခိၣ်ထံး - သဝီဖိလၢကီၤပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံာ်ထံးတဖၣ်အကလုာ်လၢ ၂၅ နံၣ်အတီၢ်ပူၤ” ကွဲးဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိး သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢလံာ်အဆၢဒိၣ် (၁) အပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢ ၂၀၁၆ နံၣ်အတီၢ်ပူၤ KHRG ပုၤထၢတၢ်ကစီၣ်ဖိသ့တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ကီၤပယီၤသုးသ့တဖၣ် မၤအါထီၣ်အသုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢတီအူကီရှပ်, မၤဂ့ၤထီၣ်သုးကလၢၤ, ဆုၢ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်, မၤအါထီၣ် သုးနီၣ်ဂံၢ် ဒီးဆုၢ်အါထီၣ်စ့ၢ်ကိး သုးတၢ်စုကဝဲၤဆူ အသုးကလၢၤ သ့တဖၣ်, မၤဝဲသုးတၢ်သိၣ်လိသ့တဖၣ်ခဲအံၤခဲအံၤ, ဟးဝုၤဝီၤဟူးဂဲၤဒီးစိာ်ယုာ်သုးတၢ်စုကဝဲၤ ဒီးကူသိးစ့ၢ်ကိးသုးတၢ်ကူတၢ် ကၤသ့တဖၣ် ဖဲအဝဲသ့ဟးဟူးဂဲၤလၢသဝီဖိသ့တဖၣ်အိၣ်ဆိးတၢ်လီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

¹ ဖဲလၢအိးကထိဘၣ်, ၁၅သီ, ၂၀၁၅နံၣ်အနံၤ ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိကရၢ ယုာ်ဒီးကလုာ်န့ၣ်သုးဖိၣ်စုကဝဲၤအဂၢၤ ၇၃လၢအဘၣ် တၢ်ကွဲးမုၢ်အိၣ်လၢကီၤပယီၤထံကီၤပဒိၣ်အံၤ ဆဲးလီၤဝဲထံကီၤဒီဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးတၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤ လၢအဝဲသ့ဒီးကီၤပယီၤပဒိၣ် အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.

၂၀၁၆ နံနံတီပူၤ, တၢ်ဒုးတၢ်ယၤစၢၤလီၤဘၣ်ဆၣ် ကီၢ်ပယီၤသုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ် တလီၤစၢၤနီၣ်တဘျီဘၣ်အယီၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ကီၢ်ဂီၤဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ် လၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီးတၢ်ပူၤဖျါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ် ထီၣ်သၤတြီၤတၢ်အိၣ်သးလၢ ၂၀၁၅ နံနံ ဒီး ၂၀၁၆ နံနံအပူၤ ကီၢ်ပယီၤသုးလၢအဟူးဂဲၤလၢ တီအူကီရ်ရှပ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်သးတဆိတလဲအသးနီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၁၆ နံနံအတီၢ်ပူၤဘၣ်ယး ကီၢ်ပယီၤသုးဟူးဂဲၤလၢ ထီတ ထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်ဒီးဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှပ်သ့ၣ်တဖၣ် KHRG ဒီးန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပယီၤသုးမုၢ်ဒိၣ်လၢအဟူးဂဲၤလၢ တီအူကီရ်ရှပ်သ့ၣ်တဖၣ်ပၣ်ယုၣ်ဒီးခိၣ်သုးရှပ် (၇၃) အိၣ်လၢကလံၤထံးဝဲၤလီၢ် ခိၣ်သ့ၣ်တၢ်ပၤဖိလၢ, ခိၣ်ချ့သုးရှပ် (၅၄၃) အိၣ်လၢ စကခ (၅) တၢ်ပၤဖိလၢဒီးဟူးဂဲၤလၢထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်န့ၣ် လီၤ. ခိၣ်ချ့သုးရှပ် (၁၂၄) တခီအိၣ်လၢဒိၣ်ဖးခိၣ်သုးကလၢၤဂၢၢ်ကျါၤအပူၤ ဒီးအိၣ်ဆိလီၤအသး လၢဒိၣ်ဖးခိၣ် ကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ချ့သုးရှပ် (၆၀၃) ဒီး ခိၣ်သုးရှပ် (၇၃) တခီဟူးဂဲၤလၢလုၣ်သီၤတၢ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ချ့သုးရှပ် (၅၄၃), (၄၁၃), (၃၅၁), (၄၁၄), (၂၆၄), (၅၉၀) ဒီးခိၣ်သုးရှပ် (၈၄), (၄၈) ဒီး (၃၉) သ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်လၢ (TOC) (၁) ဒီး စကခ (၆) သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သုးရှပ်အဂၢၢ်အမ့ၢ် ခိၣ်ချ့သုးရှပ်(၂၈၈), (၅၈၁), (၅၈၂), (၅၈၄), (၅၉၂), (၅၉၃), (၅၉၄), (၅၉၅), စကခ (၂၀), (TOC) (၂), ဒီး (TOC) (၃) သ့ၣ်တဖၣ်ဟူးဂဲၤစ့ၢ်ကိး လၢတီအူကီရ်ရှပ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. စကခ (၂၀) တခီ ဘၣ်တၢ်တိခိၣ်ရိၢ်မဲအီၤလၢ သုးခိၣ်ကျါၢ်ဂီၢ်ဂီၢ်အီၤမ့ၢ်သဲၣ် ဆိတလဲအသုးတလၢတဘျီဒီးဒုး ယၤသုးတခီဆိတလဲအသုးလွံၤလၢတဘျီန့ၣ်လီၤ. သုးရှပ်တနီၤဆၢတၢ်အိၣ် သၢလၢ, လွံၤလၢတဘျီ ဒီးတနီၤဆၢတၢ် အိၣ်တနွံတဘျီအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဒိ, ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်ဟ်ဖျါ လၢဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ KHRG ပှၤထၢတၢ်ကစီနီဖိဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ, ဖဲလၢဒဲၤဘၣ် ၂၉သီ, ၂၀၁၅ နံနံ ဒီးလၢယနူၤအါရံၤ ၁၉သီ, ၂၀၁၆ နံနံအဆၢကတီၢ် ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ် တဖၣ်တီဆၢတၢ်အိၣ်လၢ သုးသီလုၣ်အခိၣ် ၇၀ ဒီးကသ့ၣ်အဒု ၁၀၀ ဒီးဆၢဝဲတၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆူ ချါၣ်လၢဟီၣ်က ဝီၤဒ်အမ့ၢ် ဘုဆၣ်ခံ, ချါၣ်လၢ, ကျိမံၤဒၢ သၢဒီၤကွဲးဒီးကီၢ်သုးဒၢ သုးကလၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ် KHRG ပှၤထၢတၢ်ကစီနီဖိလၢ အအိၣ်လၢ တီအူကီရ်ရှပ်သ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢ, ဖဲလၢယုၤလံ ၂၅သီ, ၂၀၁၅နံနံ အနံၤ ကီၢ်ပယီၤ သုးခိၣ်ကျါမ့ၢ်အီၤလဲၤ လဲၤဟးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢပယုၣ်နီၤသုးကလၢၤ, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအတၢ်လဲၤတဘျီအံၤ အဖိခိၣ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်ဝဲလၢ အဝဲတၢ်ပညိၣ်အိၣ်လၢကလဲၤဒုးဆူၣ်ထီၣ် ဒီးကရၢကရိဒုးအါထီၣ်သုးတၢ်မဲၣ်ညါ သ့ၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်လၢဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်မုၢ်ထီၣ်တကပၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် ဆၢတၢ်အိၣ်တကးဘၣ် မၤစ့ၢ်ကိးအသုးဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဆၢတၢ်အိၣ် အဆၢ ကတီၢ်အယီၤ အပှၤသုးဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟးအိၣ်လၢကွံၤ ဒီးသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟံၣ်ယီၤအယီၤ မၤဒဲၤဝဲဒီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အ တၢ်နၢ်န့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် ဟ့ၣ်ဝဲသုးတၢ်သိၣ်လိ ၄လၢတဘျီဖဲပယုၣ်နီၤ သုးကလၢၤသုးတၢ်သိၣ်လိလီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤသုးတၢ်သိၣ်လိအဆၢကတီၢ် အဝဲသ့ၣ်ခးကျိးဒိၣ်ဒ်အမ့ၢ် မိထၣ် သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးမၤစ့ၢ်ကိးသုးတၢ်သိၣ်လိဟူးဂဲၤအဂၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အယီၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ကီၢ်ဂီၤလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တ ဖၣ်တၢ်ပူၤဖျါအဂီၢ်, ခိၣ်ဖျါလၢကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ကျဲးစးဒုးသ့ၣ်ညါဒီး ဟ့ၣ်ပလီၢ်ဆိ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ယး အဝဲသ့ၣ်ကဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိအဆၢကတီၢ် ဘၣ်ဆၣ် လီၢ်ကဝီၤပူၤတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါ သ့ၣ်တဖၣ် အဂံၢ်စၢ်ဒိၣ်မးအယီၤ တၢ်ကစီနီသ့ၣ်တဖၣ် တဟဲတုၤ ချူးဆၢချူးကတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အဟီၣ်ခိၣ်အိၣ်လၢ သုးတၢ်သိၣ်လိကရၢၢ်ပူၤ ဒီးဖဲးအိၣ်မၤအိၣ်တၢ် ဖဲန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီး တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိးသးသမူဒီးနီၢ်ခိး တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ဂ့ၢ်ကီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခိၣ်ဖျါလၢပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် ဟူးဂဲၤအါထီၣ်လၢ တီအူကီရ်ရှပ်ပူၤအယီၤ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် ဘၣ်ဘီ လၢအနီၢ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်တကးဘၣ် တၢ်မၤအၢမၤနးအဝဲသ့ၣ်သုတအိၣ်ထီၣ်တဂ့ၤအဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်ပဒုၣ်ဟး ဆဲးဝဲတၢ်အိၣ်လၢဟံၣ်ထဲတဂၤန့ၣ်လီၤ. အဒိ, ခိၣ်ဖျါလၢသုးသ့ၣ်တဖၣ် တုၤထီၣ်အသုးကလၢၤ ဘူးဒီးသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်

အိင်ဆိးတံာ်လီာ်အယိ ပှါမုာ်ပှါလၢအအိင်တုာ်ဟံင်တဖၣ် အိင်ဒီးတံာ်ပျံတုာ်ဖုးတံာ်ဘၣ်ယိင်ဘၣ်ဘီဒိၣ်မး ဖဲအဝၢတ အိင်လၢဟံင်အခါန့ၣ်လီၤ.

နီၣ် က---, လၢအအိင်လၢ ဒ---သဝီတဂၤဟ်ဖျါ ထီၣ်ဝဲလၢ,

“ပတၢမဟးန့ၣ် ပမံလၢဟံင်ပပျံတုာ်. ထီၣ်ဘီန့ၣ်ပတဲပဝၢလၢ ဖဲနဟးယံးဒီးဟံင်အဆၢကတိတ် ကီၣ်ပယီၤသုးမုာ်ဟဲ လၢပဟံင်န့ၣ် ယကဘၣ်မၤဒဲလဲၣ်, ယပျံကီၣ်ပယီၤသုးဒိၣ်မးလီၤ. တံာ်ဝဲအံၤကဲထီၣ်တံာ်ကီၣ်တံာ်ဂီၤလၢပဂီၤ န့ၣ်လီၤ.”

ပိာ်မုာ်လၢအအိင် လၢဒ---သဝီသ့ၣ်တဖၣ် တုာ်ဘၣ်ဝဲလၢကလဲၤကျိအိင်သ့ၣ်မုာ်ယိၣ်ဝၣ်အဂီၢ် တံာ်ဘၣ်တံာ်ဘၢ တအိင်လၢ အဝဲသ့ၣ်ဂီၢ်ဘၣ်, ခိဖျိလၢ ကီၣ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး လဲၤကျိအိင်သ့ၣ်မုာ်လၢ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တံာ်လီာ် န့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးတံာ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးဒီး တံာ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီ လၢအဝဲသ့ၣ်ဂီၢ်ကလီၤစ့ၢ်အဂီၢ်သဝီဖိပိာ်မုာ် သ့ၣ်တဖၣ် ဆိၣ်သနံးသဝီသးပှါ ဒီးသံကွၢ်ဝဲလၢ,

“ဘၣ်မနုၤအယိနတတဲအဝဲသ့ၣ်လၢ တဘၣ်လဲၤကျိအိင်သ့ၣ်မုာ်ယိၣ်ဝၣ်တဂ့ၤလဲၣ်. ဒ်ပမုာ်ပိာ်မုာ်အသိးပကလဲၤ ကျိအိင်သ့ၣ်မုာ်တဂၤအဂီၢ် ပဟးတဘျီဘၣ် ခိဖျိလၢကီၣ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.”

တံာ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တံာ်ဒီးန့ၣ်အီၤလၢ KHRG လီၢ်ကဝီၤ ပှါမၤသကိးတံာ်ဖိ ဖဲလၢအုၢ်ဖျၢၣ်, ဇုသီ, ၂၀၁၆နံၣ် ဖဲန---သဝီ, ဒိၣ်ဖးခိၣ် ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီၢ်ရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တံာ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ကီၢ်ပယီၤ ခိၣ်ချၢသုး ရှၢ (၅၆၃) သူၣ်ထီၣ်အသုးကလၢၤဖဲ န---သဝီ, လၢအအိင်လၢစကခ (၅) တံာ်တိခိၣ်ရိၣ်ဖဲဖိလၢန့ၣ်လီၤ. KHRG ပှါထၢတံာ်ကစီၣ်ဖိလၢ အဒိန့ၣ်တံာ်ဂီၤ သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ ကီၢ်ပယီၤသုးလၢအအိင်လၢသုး ကလၢၤဝဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ် မၤဂ့ၤထီၣ်အသုးကလၢၤကိးနံၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်ဒီးဘိုဂ့ၤက့ၤ စ့ၢ်ကိးအသုးကလၢၤတံာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သုးရှၢခိၣ်ထွၢ်ကီၤလုတဂၤ, ထီၣ်တံာ်ကမၣ်သဝီဖိလၢအိၣ်ဒီးကျိၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ် ပျံလီၤအကျိၢ်ဘူးဒီးအသုးကလၢၤ ဒီးမၤဟးဂီၤအသုးကရၢၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတံာ်ဂ့ၢ်ဝဲအံၤအယိ အဝဲသ့ၣ်မၤဆူၣ်သဝီဖိလၢအအိၣ်ဒီးကျိၢ် တဂၤလၢလၢ ကျိန့ၣ်အဝၣ်တဂၤ ၁၅ဘိ ဒီးလဲၤယိးန့ၣ်အီၤဆူၣ်အသုး ကလၢၤအိၣ်တံာ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ. [တံာ်ဂီၤ- KHRG]

ဒ် KHRG လီၢ်ကဝီၤပှါမၤသကိးတံာ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ဝဲၣ်ထံနီၤဖးအသိး ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် လုာ်သ့ၣ်ခါပတၢ် ထံကီၢ်ဒီးဘျီတံာ်ပတုာ်တံာ်ခး တံာ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤတံာ်သိၣ်တံာ်သိၣ်တံာ်ဘျီသ့ၣ်တဖၣ် ခိဖျိမၤအါထီၣ်အသုးတံာ်မဲၣ်ညါ သ့ၣ်တဖၣ်ဖဲအံၤခဲအံၤ, မၤဂ့ၤထီၣ်အသုးကလၢၤသ့ၣ်တဖၣ်, ဆုၢ်အါထီၣ်သုးတံာ်စုကဝဲၤဒီးကျိၢ်ချံၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.² ခိဖျိလၢတံာ်လုာ်သ့ၣ်ခါပတၢ် NCA တံာ်သိၣ်တံာ်သိၣ်အံၤအယိ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်

² ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တံာ်ထံၣ်အီၤလၢအမၤကမၣ် NCA တံာ်သိၣ်တံာ်သိၣ်တံာ်ဘျီ လီၤဆီဒိၣ်တံာ် တံာ်သိၣ်တံာ်သိၣ်တံာ်ဘျီ အဆၢဒိၣ်(၃), အဆၢဖိ(၅)တဖျါထီၣ်ဝဲလၢ ကီၢ်ပယီၤသုး ဒီးကလုာ်ရှၢသုးဖိၣ်စုကဝဲၤကရၢၢ်လၢၣ် ကဘၣ်မၤထွဲတံာ်သိၣ်တံာ်

ဘၣ်ဘီလၢ ခီဖျါလၢစုကဝဲတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးအယီၤ တၢ်ဒုးကကွၢ်ကဲထီၣ်အလီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်အပူၤ ဖဲလၢဒဲးဘၣ်, ၂၀သီ, ၂၀၁၅နံၣ်အနံၤ ကီၢ်ပယီၤသုးအဂၤ ၇၀ ဒီး သုးသိလ့ၣ်လွံၢ်ခိၣ် ဟဲတုၤဝဲဖဲ ကဝီၤဒုၣ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ဝုၢ် ဘၣ်ဆၣ်တဒုးသ့ၣ်ညါဆိသဝီဖိတၢ်နီတမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟဲခီဖျါလၢ အနီၤဟူ KNLA သုးသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲ, ဒီးကခး KNLA သုးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သနၢ်ကလၢ တၢ်ဝံၣ်ကလၢဂ့ၢ်အပူၤ အဝဲသ့ၣ်ဟဲတုၤဖဲတၢ်လီၤဝဲန့ၣ်အခါ အဝဲသ့ၣ်တထံၣ် KNLA သုးဘၣ်အယီၤ တၢ်ဒုးတကဲထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် သနၢ်က တၢ်ကဲထီၣ်သးဒီးအံၤအဖီခိၣ် မၤလီၤစ့ၤတၢ်န့ၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲၤ ဒီးသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်တုၢ်ဘၣ်ဝဲ လၢအဝဲသ့ၣ်ဂီၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်တြီယာ် KNLA သုးလၢကဘိးထီၣ်ကညီနီၣ်တယၢ်အယီၤ လၢတၢ်ကဲထီၣ်သးဒီးအံၤအဖီခိၣ် တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်စ့ၤလီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢဒဲးဘၣ်, ၂၃သီ, ၂၀၁၅ နံၣ် အဆၢကတီၢ် ကီၢ်ပယီၤလီၤကဝီၤသုးခိၣ်အူစိထုနဲၤ လၢအအိၣ်လၢပယုၣ်နီၤသုးကလၢၤတၢ်လီၤ မၤလီၤဝဲသုးရှၢခိၣ်ခံ -ယဲမ့အီၤ လၢအအိၣ်လၢ ခိၣ်သုးရှၢ (၃၉) ဒီးသုးဒုခိၣ်-သိခ့ၤအီၤ လၢကထုးလီၤကွံာ်ကညီနီၣ်တယၢ်လၢ KNLA သုးလၢ အအိၣ်ဖဲန---သဝီ, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘိးထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤသုးခိၣ်ခံၤ ဒုးသ့ၣ်ညါ KNLA သုးလၢ,

“လီၤကဝီၤသုးခိၣ် အူစိထုနဲၤ လၢအအိၣ်လၢပယုၣ်နီၤသုးကလၢၤ တအဲၣ်သုဘိးထီၣ်ကညီနီၣ်တယၢ်ဘၣ်. သုကဘၣ် ထုးလီၤကွံာ်. သုမ့ၢ်တထုးလီၤကွံာ်ဘၣ်တခါ တၢ်ဝဲအံၤဒုးကဲထီၣ်တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.”

လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဝဲအံၤအဖီခိၣ် KNLA သုးဖိခံၤထုးလီၤကွံာ် ကညီနီၣ်တယၢ် ဘၣ်ဆၣ်လၢခံတသီ အဝဲသ့ၣ်ကွၢ်ဘိး ထီၣ်ကဒါကွၢ်ကညီနီၣ်တယၢ် ဒီးလၢခံတနံၤ ကီၢ်ပယီၤသုးဟဲကဒါ လၢ KNLA သုးကလၢၤ ဒီးမၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ် ထုးလီၤကွံာ်နီၣ်တယၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဟံးကဲလိာ်သးတုၤလီၤတီၤလီၤလၢ KNLA ဒီး ကီၢ်ပယီၤသုးအဘၣ်စၢၤ တအိၣ်ဘၣ်အဖီခိၣ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဒုးအိၣ်ထီၣ် စုကဝဲတၢ်ဘၣ်ကံာ်ဂုၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤလၢစုစုတဘၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အီၤ ဖဲလၢဒဲးဘၣ် ,၁၆သီ, ၂၀၁၅နံၣ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤ ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ ကီၢ်ပယီၤသုးတီဆၢကသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢသိလ့ၣ်ပူၤ ဒီးသိးကသုကသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်တီဆၢတၢ် အိၣ်လၢတၢ်မၤညါ

သီတၢ်ဘျါလၢအဘၣ်ထွဲဒီးသုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒီးတၢ်အိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအမ့ၢ် “ဆိကတီၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢတၢ်ပတုၣ်တၢ်ဒးဟီၣ် ကဝီၤပူၤဒီးအမ့ၢ်, သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ တၢ်ကနီၤပၢ်ဘၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအဂီၢ်, ဆိကတီၢ် တၢ်ယုသ့ၣ်ညါဆိ ဒုၣ်ဒါဟီၣ်ကဝီၤတၢ်အိၣ် သး, တၢ်ထၢသုး, စုကဝဲတၢ်ဒုး, တၢ်ဒီးလီၤဟီၣ်လၢမ့ၢ်ပီၤ, တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး, တၢ်မၤဟးဂီၢ်တၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ် ဒီးသုးတၢ်ထီၣ် ဒုးတၢ်လိာ်သး” သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တီယုၣ်စ့ၢ်ကီး သးဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဧးတၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢသိလ့ၣ် အခိၣ် ၃၈ ခိၣ် ဧးသီးကမၤအါ ထီၣ်သးဂံၢ်ဘါလၢအအိၣ်လၢ သးကလၢတစၢ်တလီၢ် လၢအအိၣ်လၢမုၢ်ထီၣ်တီအူကီရ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤလၢစုထွဲ တဘျီတခါ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အီၤဖဲ လၢယန့ၤအါရံၤ, ၂၃သီ, ၂၀၁၆နံၣ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဒုးန့ၣ်ဖျါ ထီၣ်ကီၢ်ပယီၤသးသ့ၣ်တဖၣ်တီဆၢတၢ်အိၣ်လၢ သိလ့ၣ်ကျဲဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးသးဖိသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ပွဲၤသိလ့ၣ် ၁၅ ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အီၤ ဖဲလၢအီကူး, ၄ သီ, ၂၀၁၆ နံၣ် ဖဲဒိၣ်ဒီးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. သး တၢ်သိၣ်လိ လၢတၢ်မၤအီၤလၢ သးစကီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် မ့ၢ်ဒီးသီးတၢ်က သးထီထီၣ်က့ၤ အလီၢ်အလၢလၢသးရှ်ခိၣ် ပတီၢ်အယိဘၣ်တၢ် မၤအီၤဖဲတၢ်ဟ့ၣ်သးတၢ်သိၣ်လိ လၢပယုၣ်နီၤသးကလၢလၢအ အိၣ်ဆီလီၤအသးဖဲ ဒိၣ်ဒီးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤသး သ့ၣ်တဖၣ် ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိ (၄) လၢတဘျီထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤ တဘျီအံၤဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ ကီၢ်ပယီၤသးသိလ့ၣ်အခိၣ် ၁၀ က့ၤ ဆၢက့ၤသးဖိလၢအထီၣ်သးတၢ်မၤလိဝံၤသ့ၣ်တဖၣ်ဆူ ပယုၣ်နီၤ သးကလၢန့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

ခိဖျါလၢ ကီၢ်ပယီၤသးမ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ တသ့ဟံးမူဒီးပျဲပူၤဖျဲးပှၤလၢ မၤကမၣ်သဲစးသ့ၣ်တဖၣ်အယိ သဝီ ဖိလၢတီအူကီရ်ရှ်သ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီလၢ သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, ကီၢ်ပယီၤသး လၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤသးကလံာ်ထံးဝဲလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ် တၢ်တီခိၣ်ရိၢ်မဲဖိလၢသ့ၣ်တဖၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ် ဆၢတၢ်အိၣ် ဖဲလၢမ့ၤ, ၅သီ, ၂၀၁၆နံၣ် အဆၢကတီၢ် တဲးသံဘၣ်ဝဲသဝီဖိခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သနၢ်က့ လၢပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ် အဟံၣ်ဖိပိဖိအဂီၢ် ကီၢ်ပယီၤသးတဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤ ဘၣ်အမဲၣ်ညါ အဝဲသ့ၣ် လဲၤကီးပှၤလၢနီၤသးသိလ့ၣ်ကိၤယံၤ ဆူကီၢ်ပယီၤသးကွီၢ်ဘျီန့ၣ်လီၤ. ခိဖျါလၢတၢ်ဆၢအီၤဆူ ကီၢ်ပယီၤသးကွီၢ်ဘျီ အယိသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျၢၤဝဲလၢ ပှၤနီၤသိလ့ၣ်ဝဲန့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်အီၤ မ့တမ့ၢ်တၢ်တဟ့ၣ်အီၤ တၢ်စံၣ်ညီၣ်န့ၣ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျၢၤဝဲတသ့ဘၣ် ခိဖျါလၢကီၢ်ပယီၤသးတၢ်တီတၢ်တြၢ် အကျိၤအကျဲ သ့ၣ်တဖၣ်တအိၣ်ဖျါ ဖျိဖျါဖျါဖျါဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

ဒီးသီးတၢ်မုၢ်တၢ်ရၣ် ကအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤ ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်နၢ်န့ၢ် တၢ်မုၢ်တၢ်ရၣ်တၢ်လဲၤကျဲကအါ ထီၣ်အဂီၢ် သးဖိၣ်စုကဝဲၤခဲလၢၢ် လီၤဆီဒၣ်တၢ် ကီၢ်ပယီၤသး ကဘၣ်မၤလီၤတၢ် ဒီးလူၤပိာ်ထွဲ NCA တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢအအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤ ခိဖျါပတုၣ်တၢ်မၤအါထီၣ်သးနီၣ်ဂံၢ်ဒီးဆၢအါထီၣ် သးတၢ်စုကဝဲၤ ပီးလီသ့ၣ်တဖၣ်, မၤစၢၤလီၤသးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ ထံဖိကီၢ်ဖိအိၣ်တၢ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ. သးသ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ် တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢၤဒီးလီၢ်ကဝီၤသဝီဖိ တကးဘၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒီးတၢ်ဖဲတၢ်မၤ လၢသးမၤဝဲခဲလၢၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဖျါ ဖျိဖျါဖျါဖျါ လၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သးဖိၣ်စုကဝဲၤခဲလၢၢ် ကဘၣ်သ့ၣ်ဟံးဒိၣ်ဟံးကဲ ကလုာ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လံာ်လံာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ဒီးကဘၣ်ဟံးဝဲဒ်အမ့ၢ် တၢ်အကါဒိၣ်တခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်

ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိ မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်တခါလၢ လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ယိ ၈၂၀၁၆နံၣ်တီၢ်ပူၤ လံာ်တၢ်ဟ်ဖျါလၢ KHRG ဒီးန့ၣ်လၢတီအူကီရ်ရှင်သ့ၣ်တဖၣ် အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်ဘၣ်ကံာ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အံၤ ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘိလၢလီၢ်ကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သူဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတခါလၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ်ကံာ်ဂ့ၢ်ဒီး တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအကဲထီၣ်အသးလၢကီၢ်ရှင်ကိးဘၣ်ဒီးလၢအအိၣ်လၢကညီကီၢ်ဖဲၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကိသ့ၣ်တဖၣ်လၢအကဲထီၣ်အသးလၢသဝီဖိဒီး ပုၤန့ၣ်ဖိန့ၣ်ကမိၤအဘၢၣ်စၢၤအံၤတၢ်တယဲၣ်လီၤဘျါရဲဘၣ်အီၤ အိၣ်ဒီးအါမးန့ၣ် လီၤ. လီၤဆီဒၣ်တၢ် လၢတီအူကီရ်ရှင်အပူၤ ပုၤန့ၣ်ဖိန့ၣ်ကမိၤလၢအညီန့ၣ် ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကီၢ်ပယီၤသုး, နီၢ်တဂၤပၤခိပနံၣ် ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢ တၢ်ဟံးဆူၣ်တၢ်အီၤ လၢနီၢ်တဂၤပၤခိပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် သူဝဲလၢတၢ်တိာ်ကျဲၤအဒိၣ်အမ့ၢ် ဒီးမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်န့ၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢ ကီၢ်ပယီၤသုးဟံးန့ၣ်ဆူၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ် သူဝဲလၢသုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒီး သုးတၢ်တိာ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်တုၤထီၣ်သုးတၢ်သူၣ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဘျီဘၣ်မၤကျဲၤက့ၤသုးကလၢၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်သုးတၢ်သိၣ်လိပျီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢ ၂၀၁၅နံၣ် အဆၢကတီၢ် သဝီဖိလၢအကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ် ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိလၢအအိၣ်လၢတီအူကီရ်ရှင်သ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးယုက့ၤအဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်ဟံးဆူၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ် ခီဖျိသူဝဲအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လၢကျဲအဘိဘိဒ်သိးကမၤဆူၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဂဲၤလိာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်သူဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သး, ကွဲးပတံထီၣ်လံာ်တၢ်ကအုကစၢၤ ဒီးဂ့ၢ်လိာ်စ့အိၣ်လိးလၢ ခိပနံၣ်ဟ့ၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ခီဖျိလၢအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးန့ၣ်က့ၤအဟီၣ်ခိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်ဂဲၤလိာ်ဒ်အံၤအဖိခိၣ် ပုၤလၢဟံးဆူၣ်သဝီဖိဟီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဂ့ၢ်ကျဲးစးလိာ်ဘၢလိာ်ကွီၢ်သဝီဖိတကးဘၣ် ဟးဆူးတၢ်ထံၣ်လိာ်ဝဲသကိး ဒီးတၢ်ထံၣ်လိာ်ကျဲၤယူဝဲသကိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ပုၤလၢဟံးဆူၣ်သဝီဖိဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်သ့ၣ်တဖၣ် သူဝဲဒ်တၢ်ခိဆၢကဒါသဝီဖိန့ၣ်လီၤ.

ပယုၣ်နီၤသုးဟံးန့ၣ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်

ကီၢ်ပယီၤသုးလၢအအိၣ်လၢဒိၣ်ဖးခိၣ်ကိာ်ဆၢၣ်, တီအူကီရ်ရှင်အိၣ်ဒီးသုးကလၢၤ ဒီးလီၢ်ခၢၣ်သးသုးတၢ်သိၣ်လိကွီ (လီၢ်ခၢၣ်သးသုးတၢ်သိၣ်လိနီၣ်ဂံၢ်ၤ) ခံခါလၢာ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိအဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ဟံးဆူၣ်န့ၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ, သူၣ်ထီၣ်ဝဲအသုးကလၢၤ, သုးတၢ်သိၣ်လိကွီဒီးသုးတၢ်သိၣ်လိပျီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်သူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤအသးဝဲန့ၣ်အိၣ်အါနံၣ်လံာ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢ ၂၀၀၆နံၣ်လံာ်လံာ် ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် ဆဲးဟံးဆူၣ်န့ၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဟီၣ်ခိၣ် လၢရီၣ်ပုၤခွီ, နွဲၤဒီးကွံာ် ဒီးကိပုၤကရူာ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကိာ်ဆၢၣ်, တီအူကီရ်ရှင်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါပနီၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤသုးဆီလီၤဝဲ ၈၂၀၁၆နံၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဒီးဘိးဘၣ်ရၤလီၤဒုးသ့ၣ်ညါလီၤဝဲလၢ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါပနီၣ်အလီၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ် ၁,၅၂၁ အုးကးအံၤ ကဲထီၣ်ဝဲကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ် စးထီၣ်လၢ ၂၀၀၆လံာ်လံာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်နီၢ်နီၢ်တခါ ၈၂၀၁၅နံၣ်န့ၣ် ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် ဟံးဆူၣ်န့ၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ကအိၣ်လံာ်အုးကး ၅,၀၀၀ ဒီးဟီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤသူဝဲလၢကီၢ်ပယီၤသုးတၢ်သိၣ်လိပျီ ဒီးတၢ်သိၣ်လိကွီသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးအဝဲသ့ၣ်သုးကလၢၤလီၢ်လံာ်လၢညါသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်သနာ်ကွဲး စးထီၣ်ဝဲ ၂၀၀၇ တုၤ ၂၀၀၉နံၣ် အဆၢကတီၢ် ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်တသူလၢဟီၣ်ခိၣ်တဖၣ်လၢ လီၢ်ခၢၣ်သးသုးတၢ်သိၣ်လိအဂီၢ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သနာ်ကွဲးစးထီၣ်လၢ ၂၀၁၄ တုၤ ၂၀၁၆နံၣ် အဆၢကတီၢ် အဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်သူက့ၤဟီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးဆီလီၤက့ၤတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါပနီၣ်လၢအသိ ဒီးကရၢၢ်က့ၤဟီၣ်ခိၣ်လၢအဟံးဆူၣ်န့ၣ် သဝီဖိတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်စးထီၣ်လၢ ၂၀၁၅နံၣ် လံာ်လံာ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပယီၤသုးအဂၤ ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် ဒီးဒူသဝီတၢ်သုတၢ်ဘၣ်

ဒ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဖျါလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢတၢ်ဖိခိၣ်အသိး ကီၢ်ပယီၤသုးလၢအအိၣ်ဆီလီၤအသးလၢတီအူဝဲၣ်, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဟံးဆူၣ်သဝီဖိအဟီၣ်ခိၣ်လၢမိၢ်ပံၤဖုဟ့ၣ်သၢတၢ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကအိၣ် ၅,၀၀၀ အးကးဒီးတုထီၣ်ပယုၣ်နီၤလီၤခၢၣ်သးသုးတၢ်သိၣ်လိကီၢ်, သုးတၢ်သိၣ်လိပျီဒီးသုးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢ သုးတၢ်ပညိၣ် တီၢ်ကျဲၤလၢအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ် ကီၢ်ပယီၤခိၣ်ချ့သုးရှ် (၁၀၄) လၢအအိၣ်လၢ ဒိၣ်ဖးခိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟံးဆူၣ်သဝီဖိအဟီၣ်ခိၣ် ၁,၅၀၀ အးကးန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၢ်အသိး ကီၢ်ပယီၤခိၣ်ချ့ သုးတြၢ (၁၀၆) ဒီးခိၣ်သုးရှ် (၇၃) လၢအအိၣ်လၢလုၣ်သီၤဝဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟံးဆူၣ်စ့ၢ်ကိး သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဟီၣ်ခိၣ် ၃,၀၀၀ အးကးန့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢကီၢ်ပယီၤသုးဟံးဆူၣ်ဝဲအံၤ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဒီးတၢ်ယုၣ်န့ၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ် လၢတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၤခိၣ်သးသမူအဂီၢ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဘၣ်ကလၢ် ဒီးတၢ်လဲၣ်ဟူးဂဲၤလၢကစီၣ်ဆၢတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိအါဂၤဂုၢ်ကျဲးစး ယုၣ်ညါအါထီၣ်လီၤတၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်သး တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အဂ့ၢ် ဒီးသဝီဖိတနီၤတခါခိၣ်ထံၣ်အသးဒီး သံကွၢ်ကီၢ်ပယီၤသုးဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ပျဲၤန့ၣ်လီၤ. စီၤခ-—ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲလၢ,

“ဖဲ ၂၀၁၆န့ၣ် ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ် ဒီးတဲသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢ သုအိၣ်ဆိးလၢပုၤဟီၣ်ခိၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဝဲအံၤကဲထီၣ်တၢ်ဆိၣ်သနံးမၤဘၣ်ဒ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အသးဒိၣ်မးလီၤ. ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ, သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဂုၢ်ကျဲးစးထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီးတၢ်ကရၢကရိအါဖု ဒ်သိးကတၢ်ပိၣ်တဲသကိး ဒ်သိးကဒီးန့ၢ်ဘၣ်စ့အိၣ်လိး ဒီးဟးဆွဲးတၢ်တၢ်ဆိၣ်သနံးကိးခဲအံၤကသုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပဝဲသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပုၤ ဝဲပမၤတၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်ဖိၣ်အဆၢကတီၢ် ဒီးပထံၣ်လိာ်သးဒီးကရၢတဘျုးဖု အဃိပသးဒုဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.”

လၢတၢ်ခိၣ်ဆၢက့ၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘၣ်သး တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အဖိခိၣ် ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်ခဲဝဲလၢ သဝီဖိအဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သး လၢအမၤန့ၢ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအဖိးသဲးစးအဃိ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကဖိးမၤအိၣ်တၢ်လၢအဟီၣ်ခိၣ်လီၤ ဒီးန့ၢ်ပၤဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအဖိခိၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဂုၢ်ကျဲးစးမၤန့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သးနီၣ်ဂံၢ်-၇^၃ ဘၣ်ဆၣ်ကီၢ်ပယီၤဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဝဲၤကျိၤသ့ၣ်တဖၣ် တတူၢ်လိာ်မၤန့ၢ်သဝီဖိဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သး ဒီးခဲဝဲလၢ ခိဖျိလၢဟီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဝဲပုၤဟီၣ်ခိၣ်အဃိ သဝီဖိမၤဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သးနီၣ်ဂံၢ်-၇ တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်ခိၣ်ဒီးတၢ်နိးတၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲ အဝဲသ့ၣ်ဂုၢ်ကျဲးစးယုၣ်တၢ်မၤစၢၤ ဒီးလဲၤထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီး တၢ်ကရၢကရိလၢအမၤတၢ်ဘၣ်သး ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးကျဲးစးဝဲဒ်သိးကန့ၢ်ဘၣ် လံာ်အုၣ်သးလၢအဖိးသဲးစး, ကန့ၢ်ဘၣ်က့ၤဟီၣ်ခိၣ် မ့တမ့ၢ်အစ့ၤကတၢ်တခါကဒီးန့ၢ်ဘၣ်စ့အိၣ်လိးန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးစ့ၢ်ကိး ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အပုၤမၤတၢ်ဘၣ်သး တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးမၤအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယုၣ်ကျဲၤဖိးစၢၤတၢ် လၢအဝဲသ့ၣ်ခၢၣ်စးန့ၣ်လီၤ. စီၤခ-—ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲလၢ,

“ပလဲၤထံၣ်လိာ်သးဒီး မိမခၢ်ဒ်သိးပကန့ၢ်ဘၣ် တၢ်အိၣ်သးလီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဂီၢ် ဒီးပကိးစ့ၢ်ကိးလီၤတဲစိလၢ ပုၤမၤတၢ်လၢထံၣ်ကီၢ်တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်. ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲၤကျိၤဟဲဝဲအံၤ ဒီးပထံၣ်လိာ်ဘၣ်သးတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ် ဒီးမၤအဝဲသ့ၣ်ဘျါတၢ်ဂ့ၢ်ကိးဝဲအံၤလၢပဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ချ့သုးရှ်ခိၣ်ဒီးသဝီကရူၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တဟူးဂဲၤမၤတၢ်ဝဲအံၤလၢကျဲၤအဘၣ်ဘၣ်.”

^၃ လၢကီၢ်ပယီၤပုၤ ကယံၢ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ခဲလၢာ်ဘၣ်တၢ်ပၤအီၤလၢပဒိၣ်အဃိဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သးနီၣ်ဂံၢ် (၇) မ့ၢ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သးတခါလၢတၢ်ယုၣ်ထီၣ်ဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ဝဲအံၤတၢ်ကမၤအိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

ပမုာ်ထီၣ်သတြီၤ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢသဝီဖိသ့ၣ် တချုးလၢ ၂၀၁၂နံၣ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးပတြီၤဒီးဘၣ်အခါ အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးသိးကပဒုာ်ဟးဆွဲးအသးလၢ ကီၢ်ပယီၤသးတၢ်မၤအၢမၤသီသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် သဝီဖိ လၢအအိၣ်လၢတီအူကီရှင်သ့ၣ်တဖၣ် စးထီၣ်လၢ ၂၀၁၆နံၣ်အတီၢ်ပူၤ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ခိၣ်ထံၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လၢကခိၣ်ဆၢက့ၤကီၢ်ပယီၤသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဆိတလဲအိၣ်ထီၣ်ဒ်အံၤအယီၤ တၢ်ကြးသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပာ်အီၤသ့ၣ်လၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ခိၣ်ဆၢက့ၤ ကီၢ်ပယီၤသး မ့ၢ်ဒ်သိး ကီၢ်ပယီၤသးသ့ၣ်တဖၣ် ကမၤတၢ်ဖျိဖျါဖျါအါထီၣ် ဒီးမၤစ့ၤလီၤတၢ်တြီယာ်သဝီဖိသ့ၣ် တဖၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ ကခိၣ်ဆၢက့ၤအဝဲသ့ၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်သဝီဖိတၢ်ပျဲထဲလၢ ကကျဲၤယူၤတၢ်ပိာ်တၢ်ဒီး ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဒ်အမ့ၢ်ကရူာ်ခိၣ် ဒီးထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤဝဲၤကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤဖဲ လါအီၤကူး.၂၀၁၆,၂၀၁၆နံၣ်, တီအူကီရှင်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲကီၢ်ပယီၤသး သ့ၣ်တဖၣ်ဟ်လီၤတၢ်တၢ်ဒးသ့ၣ်ညါပနီၣ် ဒီးလၢစိးပျၢပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အံၤ န့ၣ်လီၤဟ်ပနီၣ်ဝဲအသိးခံၣ်တဘျီ ဖဲသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်တတူၢ်လီၢ် အဝဲသ့ၣ်တၢ်ယုထီၣ် ဖဲလါအီၤကူး. ၁၁သီ, ၂၀၁၆နံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒးသ့ၣ်ညါပနီၣ်ဒီးလၢစိးပျၢပနီၣ် သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤပနီၣ်အီၤဘူးဒီး ပယုာ်နီၤသး တၢ်သိၣ်လိပျီ ဒီးကွဲးလီၤဝဲလၢတၢ်တဘၣ်လဲၤတလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် နီတဂၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်သ့ၣ်တဖၣ် ကီၢ်ပယီၤသးဟံးဆူၣ်န့ၣ်ဝဲ လၢန---, ပ---, ဖ---, ဘ--- ဒီးမ--- သဝီသ့ၣ် တဖၣ် စးထီၣ်လၢ ၂၀၀၀ နံၣ်လံာ်ဘၣ်ဆၣ် ကီၢ်ပယီၤသးဒးသ့ၣ်ညါလီၤတၢ်က့ၤ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ယး တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် အဂ့ၢ်ဖဲ ၂၀၁၆နံၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဒးသ့ၣ်ညါပနီၣ်အလီၤ ကွဲးလီၤဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ် ၁,၅၂၁ အူးကးန့ၣ်တၢ်သ့ၣ်အီၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်သး တၢ်သိၣ်လိပျီ ဒီးလၢပနီၣ်အိၣ်ကွဲးလီၤအသးလၢ ဟီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ကီၢ်ပယီၤသးအဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ် လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အဂၤတခါမ့ၢ်ဝဲ ခိၣ်ချုးသးရှၢၣ် (၆၀၃) လၢအအိၣ်လၢ လီၢ်ခၢၣ်သးကလံၤထံးတၢ်တီခိၣ်ရိၢ်ဖဲ ဖိလၢာ် ဟံးဆူၣ်သဝီဖိ ၂၇ ဂၤအဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဟံးဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်မၤ အလဲၤဆူ ကီၢ်ပယီၤပၤဆုၤတၢ်ဝဲၤဒီးလၢအအိၣ်လၢလုာ်သီၤပုၤဒီးတၢ်တဲအီၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်တအူးကးအဖီခိၣ် အဝဲသ့ၣ် ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်စ့ ၆၀၀,၀၀၀ ကွဲး ဒ်စ့အိၣ်လိးတခါလၢ ခိၣ်ချုးသးရှၢၣ် (၆၀၃) ကဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိ ၂၇၇၇ အကျါ ပုၤအိၣ်ထဲ ၉၇၇၇လၢအတူၢ်လီၢ်စ့အိၣ်လိးဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိ ၁၈ ဂၤတခီ တတူၢ်လီၢ်စ့အိၣ်လိးဘၣ် ခီဖျိ လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးန့ၢ်က့ၤအဟီၣ်ခိၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤသးဟံးဆူၣ်ဝဲ မ့ၢ်ဒ်သိးကမၤလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်န့ၢ် ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ် လိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်တဖၣ် ဒီးကအိၣ်မူဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢတၢ်ဟံးဆူၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်သ့ၣ်တဖၣ် တတူၢ် လီၢ်စ့အိၣ်လိးအိၣ်ဝဲအါမး ခီဖျိလၢဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ် ကဖံးအိၣ်မၤအိၣ်ဒီးလုာ်အိၣ်နီၢ်ခိးသး သမူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤ KHRG ပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဂၤ ကျၢၢ်တၢ်က့ၤ ဝဲလၢ,

“လာ်တန်အယံသဝီဖိ ၉ ဂါလံဟံးနွံစုအိဉ်လံးလာ် ကမျာ်ဘျီဉ်ခိဉ်လာ်အအိဉ်လာ်လုာ်သီဝါန့ဉ်လီၤ. သဝီဖိအဂါ သုဉ်တဖဉ် တဆဉ်ဒီးန့ဉ် ၈ ၆၀၀,၀၀၀ ကွဲးဘဉ်န့ဉ်လီၤ. တကးဒီးဘဉ်အဃဲဉ်ညါ အဝဲသုဉ်ကမၤသကးတၢ်ဒီး ထံကီၢ်ခါဉ်စး. ကီၢ်ဂ့ၢ်ခါဉ်စးဒီးတၢ်ကရၢကရီ လၢအမၤတၢ်ဘဉ်သးဒီးဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်သုဉ်တဖဉ် ဒီးတၢ်က ရၢကရီလၢ အဂါသုဉ်တဖဉ်ဒ်သးကဒီးန့ဉ်ဘဉ်က့ၤအဟီဉ်ခိဉ်န့ဉ်လီၤ.”

KHRG ဟ်ဖျါထီဉ်စုာ်ကီးဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီ လၢအကဲထီဉ်အသးလၢ ရှိဉ်ပုၤကွံာ်ကရူာ်, ဒီဉ်ဖးခိဉ်ကီၢ်ဆဉ်လာ်အ မ့ၢ် ကီၢ်ပယီၤပဒိဉ်လီၤကဝီၤသုဉ်ပုၤဝဲၤကျါ ဟံးဆူဉ်ဒီးထီဉ်န့ဉ်သဝီဖိဟီဉ်ခိဉ် ကအါန့ဉ်ဒီး ၃၀၀,၀၀၀အးကး ထီဉ်ဟ် ပနီဉ်ဝဲလၢစံးဖျါဒီးသုဉ်ပုၤပျါန့ဉ်လီၤ. ဟီဉ်ခိဉ်ဖဲန့ဉ်သုဉ်တဖဉ် သဝီဖိသုဉ်တဖဉ်ဝဲလၢပျါလံာ်လံာ် ဒီးသုဉ်လၢ တၢ်ထူ အိဉ်စံးမၤအိဉ်ပုၤ ဒီးတၢ်သုဉ်အိဉ်ဖျါအိဉ်သုဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ. သဝီဖိသုဉ်တဖဉ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးယုက့ၤအဟီဉ်ခိဉ် ခီဖျါ ပတံထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်သုဉ်တဖဉ်ဆူကီၢ်ပယီၤသုဉ်ပုၤဝဲၤကျါ ဘဉ်ဆဉ်တၢ်စးဆါဒီးတၢ်ဂ့ၢ်သုဉ်တ ဖဉ်တဘဉ်တၢ်ဟံးထီဉ်ဂ့ၢ်ဝီ နီတမံၤဒီးဘဉ်န့ဉ်လီၤ.

ခိပနံာ်ဟံးဆူဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ် ဒီးန့ဉ်သဝီတၢ်သုတၢ်ဘဉ်

ပုၤဟံးဆူဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်လာ်တီအူကီရိုရှ်သုဉ်တဖဉ်အကျါ ခိပနံာ်သုဉ်တဖဉ်ဒ်အမ့ၢ် ကီမ့ၢ်မၤအီၤခိပနံာ် (KM AC),⁴ အ့ရှဉ်ဝီခိပနံာ်⁵ ဒီးရှုၤစ့ၤအ့ၤခိပနံာ် (SSIC) သုဉ်တဖဉ် ဟံးဆူဉ်န့ဉ်သဝီဖိဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်ဖဲအဝဲသုဉ်မၤ တၢ်လဲၤထီဉ် လဲၤထီတၢ်တီၢ်ကျဲၤအဒိဉ်အမ့ၢ်ဒ်အမ့ၢ် တၢ်သုဉ်သုဉ်ပဟံဉ်ကျိး ဒီးတၢ်တုထံတမၤသုဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ. ခိပနံာ်သုဉ်တဖဉ် တယုန့ဉ်တၢ်ပျဲ ဒီးတထံဉ်လိာ်တဲသကးဒီးသဝီဖိသုဉ်တဖဉ် တချးလၢအဝဲသုဉ်တဖဉ် စးထီဉ်မၤတၢ်တီၢ်ကျဲၤသုဉ် တဖဉ်ဘဉ်န့ဉ်လီၤ. ခီဖျါလာ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤသုဉ်တဖဉ်အယံ သဝီဖိသုဉ်တဖဉ်အဟီဉ်ခိဉ် ဒီးတၢ်ထူဉ်တၢ်ဘိသုဉ်တဖဉ် ဟးဂီၤဝဲဂီၤမုၢ်ဂီၤပၤန့ဉ်လီၤ. သဝီဖိအါဂါဘဉ်တၢ်မၤဆူဉ်အီၤလၢ ကပတုာ်ကွံာ်အတၢ်ဖးအိဉ်မၤအိဉ် ဒီးတနီၤဘဉ်တၢ် လိာ်ဘၢလိာ်ကီၢ်အီၤလၢ ခိပနံာ်သုဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

KMAC အဂ့ၢ်အကျါ

အူခါမၤအ့ၢ်မ့ၢ်ဝဲ CB စုတးပုၤပၤလီၤဆုဉ်နီၤ ဒီးမ့ၢ်စုာ်ကီး KMAC ခိပနံာ်ကစၢ်န့ဉ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၀၉နံာ်အဆၢကတီၢ် အဝဲယုထီဉ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိဉ်အိဉ်ဒ်သး ကန့ဉ်မၤအိဉ်ဟီဉ်ခိဉ် ၂,၄၀၀အးကး ဒီးဟ်ပနီဉ်ဝဲဟီဉ် ခိဉ်အုကးလၢအယုထီဉ်ဝဲသုဉ်တဖဉ်ဒ်အမ့ၢ်ဟီဉ်ခိဉ်လာ်အလီၤဟီ, ဟီဉ်ခိဉ်လီၤယီ, ဟီဉ်ခိဉ်လာ်တၢ်တသုးဒီးအီၤ နီတဘျီဘဉ်န့ဉ်လီၤ. ဒ်အတၢ်ယုထီဉ်အသး ကီၢ်ပယီၤပဒိဉ်ဟ့ၢ်အီၤတၢ်ပျဲလၢ ကမၤအိဉ်ဝဲ ၄နံာ်တီၢ်ပူၤ ဒီး အဝဲသုဉ် ဝဲသုဉ်ပဟံဉ်သုဉ်တဖဉ် ဖဲအဝဲန့ဉ်ဘဉ်တၢ်ပျဲအဆၢကတီၢ်န့ဉ်လီၤ. ဒ်လဲဉ်ဂ့ၢ်ဒ်လဲဉ်ဂ့ၢ် တၢ်လွံာ်နံာ် အတီၢ်ပူၤ KMAC သုဉ်လီၤဝဲသုဉ်ပဟံဉ်န့ဉ်ထဲ ၃၇၀အုကးန့ဉ်လီၤ. သဝီဖိလာ်အအိဉ်လာ် နကါမိဉ် ဒီးဆုၤဖျါဒီး ကရူာ်သုဉ်တဖဉ် ဟ်ဖျါထီဉ်ဝဲလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိဉ် မ့ၢ်ဟ်ပနီဉ်ဟီဉ်ခိဉ် ၂,၄၀၀အးကးလၢ တၢ်တမၤအိဉ်ဝဲဒီး ဟ့ဉ်တၢ်ပျဲလၢ KMAC

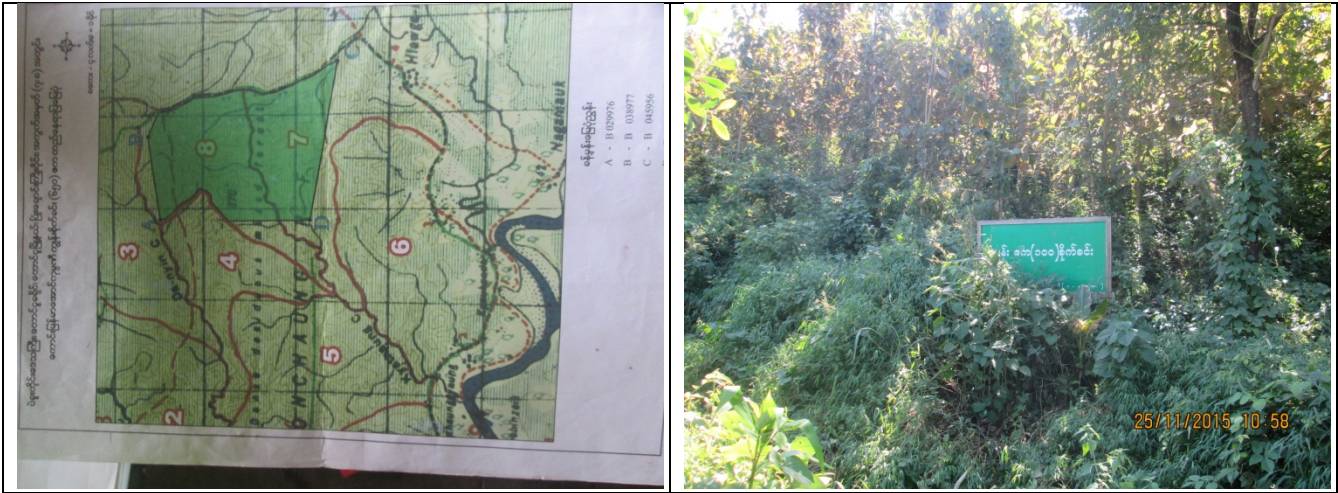
⁴ ကီမ့ၢ်မၤအီၤခိပနံာ် (KMAC) မ့တမ့ၢ်ကီမ့ၢ်မၤအီၤခိပနံာ်ကရူာ်သုဉ်တဖဉ် မ့ၢ်ဝဲကီၢ်ပယီၤမုၢ်ကျါဝဲကွံာ်ကရူာ်လၢအဘျါလီၤစုလၢတၢ် သုဉ်သုဉ်ပဟံဉ်လာ်တီအူကီရိုရှ် ဒီးခူဉ်ဟီဉ်လၢပနံာ်, တၢ်သုဉ်တၢ်ဖျါ, ဆုၤထီဉ်ဆုၤလီၤပနံာ်လၢထံကျဲ, တၢ်သုဉ်ထီဉ်ဘျီထီဉ်, ဒီးသုဉ် ထီဉ်တၢ်သုဉ်ထီဉ်ဘျီထီဉ်ဒ်အမ့ၢ်ဟံဉ်, တၢ်ဆါဟံဉ်သုဉ်တဖဉ်လာ်ကီၢ်ပယီၤအပူၤန့ဉ်လီၤ. ခိပနံာ်အပုၤပၤလီၤဆုဉ်နီၤမ့ၢ်ဝဲအူ ခါမၤအ့ၢ် န့ဉ်လီၤ. KMAC ဟံးဆူဉ်တၢ်သဝီဖိသုဉ်တဖဉ်အဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ် လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီဉ်ကလံာ်ထံး, မၤပျါမၤဖုး သဝီဖိလာ်အအိဉ် ထူလံာ်ဒီးန့ဉ်ပၤဘဉ်ဟီဉ်ခိဉ်သုဉ်တဖဉ်, ဒီးလိာ်ဘၢလိာ်ကီၢ်ထီဉ်သဝီဖိခီဖျါဟ်ကမၢ်ဝဲလၢ အဝဲသုဉ်လၢတလၢက့ၤတလၢ ဟီဉ်ခိဉ်လၢ အဝဲသုဉ်ဟံးဆူဉ်န့ဉ်ဝဲသုဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

⁵ အ့ရှဉ်ဝီခိပနံာ် မ့ၢ်ကီၢ်ပယီၤခိပနံာ်တဖုလၢအဘျါလီၤစုလၢ တၢ်ဆုၤထီဉ်ဆုၤလီၤပနံာ်လၢထံကျဲ, တၢ်သုဉ်ထီဉ်ဘျီထီဉ်ဒီးတၢ်သုဉ်တၢ် ဖျါလၢကီၢ်ပယီၤပူၤန့ဉ်လီၤ. လၢကီၢ်ပယီၤပူၤခိပနံာ်ဝဲအံၤတၢ်သုဉ်ညါအမၤလၢ ရှုၤစ့ၤအ့ၤခိပနံာ်န့ဉ်လီၤ. အ့ရှဉ်ဝီခိ ပနံာ်ဒီးအခိပနံာ် အဂါသုဉ်တဖဉ်လာ်ဘဉ်တၢ်မၤအီၤလၢ မ့ၢ်မၤစတၢ်ဖၤလီ (Myanmar national Stephen Law) ဘဉ်တၢ်ဖၤန့ဉ် စုာ်ကီးအမၤလၢ ကီၢ်အမဲရကၢတၢ်စံဉ်ညီဉ်အပူၤ ဖဲ ၂၀၁၆နံာ် ခီဖျါလာ်အတၢ်ဖးတၢ်မၤဒီးတၢ်ဘျးစဲအိဉ်ဒီးကီၢ်ပယီၤသုးပဒိဉ်အယံန့ဉ်လီၤ.

ကမလိဉ်ထီဉ်ကဲထီဉ် တာ်သုဉ်သုဉ်ပဟံဉ်တာ်တိာ်ကျဲၤ ဘဉ်ဆဉ်သနာ်ကွ တာ်နီၤနီၤတခီ ဟီဉ်ခိဉ်သုဉ်တဖဉ်အံၤ မ့ၢ်သဝီဖိတဖဉ်အတာ်န့ၢ်သါ လၢဘဉ်တာ်ဟ့ဉ်အီၤလၢအမိာ်ဟ်ဖဲဖုသုဉ်တဖဉ် ဒီးတုၤခဲအံၤ သဝီဖိသုဉ်တဖဉ် မၤအီဉ်ဝဲ ဟီဉ်ခိဉ်သုဉ်တဖဉ်န့ၢ် လၢတာ်လုာ်အီဉ်နီၤခိသးသမူအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်လၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိဉ်အာဉ်လီၤဟ့ဉ်ခွဲး KMAC ခိပနံဉ်သုဉ်တဖဉ် ဟ်ပနီဉ်ဝဲလၢဟီဉ်ခိဉ်လၢတာ်တသု အီၤဘဉ် ဒီးခိပနံဉ်သုဉ်လၢ မ့ၢ်ကျဲၤဝဲကွာ်တာ်ဘဉ်ဘျုးအယိ ကဲထီဉ်က့ၤတာ်ကီၢ်တခဲဒီးတာ်တၢ်ဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ် လၢသဝီဖိသုဉ်တဖဉ်အဂီၢ် ခိဖျိလၢအဝဲသုဉ်တဖဉ် တာ်ဟံးဆုဉ်န့ၢ်ကွာ် အဝဲသုဉ်ဟီဉ်ခိဉ် ဒီးတာ်ခွဲးတာ်ယာ်လၢက မၤန့ၢ်တာ်ဟဲန့ၢ် ဒီးကလုာ်အီဉ်နီၤခိသးသမူဒ်မိာ်ဟ်ဖဲဖုမၤဝဲလၢပျၢၤအသိးတသုလၢဘဉ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲလၢမ့ၤ, ဂုသီ တုၤ ၂၈သီ, ၂၀၁၅နံဉ် အဆၢကတီၢ်ကီၢ်ပယီၤပဒိဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်ဝဲကျဲၤအီဉ်လၢတီအူကီရ်ရှင်သုဉ်တဖဉ် လဲၤထီဉ်ဟီဉ်ခိဉ် အခါ သဝီဖိလၢအလဲၤပဉ်ယုာ်ဖဲအဝဲသုဉ်ထီဉ်ဟီဉ်ခိဉ်အဆၢကတီၢ်ဟ်ဖျါထီဉ်ဝဲလၢ KMAC ခိပနံဉ်ဟံးဆုဉ်အါထီဉ် ဟီဉ်ခိဉ် ၃,၀၀၀ အးကး လၢနကါမိဉ်ဟီဉ်ကဝီၤန့ၢ်လီၤ.

သဝီဖိသုဉ်တဖဉ်ဂုာ်ကျဲးစးကတီၢ်န့ၢ်ခဲးလိာ်အသး, ကျဲးစးဂဲၤလိာ်သကိးတာ်ဒ်ပုၤတဝါအသိး ဒီးသဝီဖိတနီၤတခီဂုာ် ကျဲးစးလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒ်ဝဲ ဒီးခိဉ်ထီဉ်လိာ်အသးဒီးခိပနံဉ်ပုၤမၤတၢ်ဖိ, ကီၢ်ပယီၤပၤကီၢ် ဒီးခိပနံဉ်ပုၤဟံးတာ်ဘဉ်တာ် ဘၢသုဉ်တဖဉ် ဒ်သိးကဒီးန့ၢ်ဘဉ်က့ၤအဟီဉ်ခိဉ်န့ၢ်လီၤ. လၢတာ်ဂဲၤလိာ်သကိးအပူၤသဝီဖိသုဉ်တဖဉ် မၤဝဲတာ်ဟ်ဖျါ ထီဉ်သးခံဘျီလၢကထီၤဒါဝဲ KMAC ခိပနံဉ်ဒီးဟ်ဖျါထီဉ်ဝဲလၢ KMAC ကြၢးဟ့ဉ်က့ၤဟီဉ်ခိဉ်လၢ အဟံးဆုဉ်န့ၢ် ဝဲသုဉ်တဖဉ်ဆုသဝီဖိသုဉ်တဖဉ်အအီဉ်န့ၢ်လီၤ. သဝီဖိလၢအဟ်ဖျါထီဉ်သးသုဉ်တဖဉ် မ့ၢ်ပုၤသုဉ်တဖဉ်လၢဟီဉ်ခိဉ် ကပံာ်ဘဉ်တာ်ဟံးဆုဉ်န့ၢ်အီၤလၢ KMAC ခိပနံဉ် ဒီးအဝဲသုဉ်တဖဉ်ဟ်ဖျါထီဉ်အသးဖဲ လၢဒဲၤဖဲဘၢဉ် ၅သီ ၂၀၁၅ တဘျီဒီးဖဲလၢယန့ၤအါရံၤ, ၁၂သီ, ၂၀၁၆နံဉ်တဘျီန့ၢ်လီၤ. လၢတာ်ဟ်ဖျါထီဉ်သးခံဘျီအ ပူၤပုၤနီဉ်ဂံၢ်ခဲလၢကအီဉ် ၂၈၀ ဂၤယဉ်ယဉ်န့ၢ်လီၤ. သဝီဖိလၢတာ်ဟံးဆုဉ်အဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်သုဉ်တဖဉ်မၤအါ ထီဉ်စ့ၢ်ကိးအဝဲသုဉ် တာ်ဆဲးကျိး ဘျးစဲဒီး တၢ်ကရၢကရိဒီးပုၤတဝါလၢသဝီအဂၤသုဉ်တဖဉ် ဒ်သိးအတာ်ဂဲၤလိာ်သုဉ်တဖဉ်အဂံၢ်ကဆုဉ်ထီဉ်ဒီး ယုက့ၤ ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်မုာ်ကဒီးန့ၢ်ဘဉ်စ့အီဉ်လိးလၢအကၢဉ်ကီဉ်လိာ်အသး ဒီးအဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ် လၢတာ်ဟံးဆုဉ်န့ၢ်အီၤ သုဉ်တဖဉ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤလၢတၢ်ဖိခိၣ်လၢအအိၣ်လၢစုစုတဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိၣ်အိၣ်လဲၤ လါအီၤကူး, ၄သီ, ၂၀၁၆နံၣ် ဖဲဒိသီကရူၢ် ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤဟံးဖျါထီၣ်ပဲ ဟံၣ်ခိၣ်ဂီၤလၢ KMAC ခိပနံၣ် ယုထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကသုးဟံၣ်ခိၣ်သ့ၣ် တဖၣ်အံၤ ဒီးဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်ပျဲလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်လၢကသုး ဟံၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်တီၢ်ကျိၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၤလဲၣ်ဂ့ၤနီၤလဲၣ်ဂ့ၤဟံၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မုၢ်ဝဲသဝီဖိသ့ၣ် တဖၣ်အဟီၣ်ခိၣ်လၢညါလံာ်လံာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤလၢအအိၣ်လၢ တၢ်ဖိခိၣ်လၢစုစု တဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိၣ်အိၣ်လဲၤ လါနီၤဝဲဘၣ်, ၂၅သီ, ၂၀၁၅နံၣ်, ဖဲအီၤကီၢ်တၢ်လီၤဒီးတၢ်ဂီၤသၢဘျီတဘျီလၢ အအိၣ်လၢတၢ်ဖိလၢ လၢစုစုတကပၤဒီးတၢ်ဂီၤလွံၢ်ဘျီတဘျီ လၢအအိၣ်လၢတၢ်ဖိလၢလၢစုစုသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဒိၣ်အိၣ်လဲၤလါနီၤဝဲဘၣ် ၅သီ, ၂၀၁၅ နံၣ်လၢထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟံးဖျါထီၣ်ပဲ KMAC ခိပနံၣ်တြီသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢတဘျီလဲၤတလၢက့ၤတလၢ, ဇွဲၣ်အူတၢ်, ပျဲပနၢ်ဒီးကျိၤသ့ၣ်တဖၣ် လဲၤအိၣ်ဆၣ်လၢ ပဟံၣ်ကျိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါပနီၣ် အိၣ်ဖျါစ့ၢ်ကီးဝဲဒၣ်လၢ ခိပနံၣ် မုၢ်ထံၣ်ချးကျိၢ်, ပနၢ်မုတမုၢ်ပၤကညီသ့ၣ်တဖၣ် ဇွဲၣ်ထီၣ်ပျၢ်ဒီးလဲၤတလၢဟံၣ်ခိၣ်န့ၣ်, KMAC ခိပနံၣ်ကဟံးထီၣ်ဂ့ၢ်ဝီ ဇၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီ တၢ်ဘျါအိၣ်ဝဲအသီးန့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

ပုၤမၤအၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ခိၣ်ဆၢ သဝီဖိအတၢ်ဂဲၤလီၢ် (န့ၣ်သဝီတၢ်သ့ၣ်တဘျီ)

လၢတၢ်ဂဲၤလီၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်တဘျီလၢသဝီဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ် KMAC ခိပနံၣ်ခိၣ်ဆၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢကျဲ တဘျီကလုာ် နီၤအမုၢ် ဖိၣ်သဝီဖိလၢအဟံးဖျါထီၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးလီၢ်ဘၢလီၢ်ကီၢ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒုၣ်လဲၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤင- - -လၢအတီခိၣ်ရီၢ်မဲတၢ်ဟံးဖျါထီၣ်သးဖဲ လၢယနူၤအါရံၤ, ၁၂သီ, ၂၀၁၆နံၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ဒါ KMAC ခိပနံၣ်တကၤ ဘၣ်တၢ်ဖိၣ်အိၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ပၤကီၢ် ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ, ၃၁သီ, ၂၀၁၆နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပၤကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်စံးဝဲလၢ အဝဲမၤဘၣ်ဒိကမျၢၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်စုၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ခီဖျိသ့ၣ် တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ကလုာ် ဖဲအဝဲဟံးဖျါထီၣ်သးအဆၢကတီၢ်အယိ ပၤကီၢ်ဖိၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤင- - -မၤတၢ်ထံၣ်လီၢ်သံကွၢ်ဒီး KHRG အခါ ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢပၤကီၢ်ဖိၣ်အိၣ်န့ၣ် တမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ် တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ကလုာ်အယိန့ၣ်ဘၣ် . မ့မ့ၢ်တခီတၢ်ဖိၣ်အိၣ်လီၤလီၤ ခီဖျိအဝဲဟူးဂဲၤကရၢကရီထီၣ် တၢ်ဟံးဖျါထီၣ်သးတဘျီအံၤအယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ် ကဲထီၣ်အသးဒ်အံၤ ဘၣ်ဆၣ်သနၢ်က့ၤ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ့ၣ်လီၤအသးဒီးဟူးဂဲၤ ဂဲၤလီၢ်ဒီးတၢ်လၢ အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အဂီၢ် ဒ်သီးကဒီးန့ၣ်ဘၣ်က့ၤဟံၣ်ခိၣ်လၢမိၢ်ပံးဖဲဟ့ၣ်သၢအီၤ ဒီးကဆဲးသ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်တဘျီ လၢအအိၣ် ဒီးအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သီးအတၢ်ပညိၣ်ဖိတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကတုၤထီၣ် ထီၣ်ဘးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤင- - -ဟံးဖျါထီၣ်ပဲ လၢ,

“လၢဟံၣ်ခိၣ်ကပံၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အယိ ယဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးတၢ်နးတၢ်ဖိၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘူးကအိၣ် လွံၢ်နံၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. ယမၤတၢ်ဒ်သီးယလုာ်အိၣ်ယသးသမူကလၢကလိၣ်အဂီၢ် ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်လုာ်အိၣ်နီၢ်ခိၣ် သးသမူ အဂီၢ် တၢ်လၢတၢ်ပွဲၤတအိၣ်ဒီးဒီးယၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်အသးဒ်လဲၣ်လဲၣ်ဘၣ်ဆၣ်သနၢ်က့ၤ ယကဆဲးဂဲၤ လီၢ်ဒီးတၢ် ဘၣ်ယးဟံၣ်ခိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢယမၤသ့ၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်ထဲယနီၢ်ကစၢ်အဂီၢ်ဘၣ်. မ့မ့ၢ် တခီ ယမၤစ့ၢ်ကီးလၢသဝီဖိလၢအထူစံးမၤဝဲၤလၢအကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဘၣ်ဒီး ဟံၣ်ခိၣ်ကပံၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ယအိၣ်ကတၢ်ကတီၤယသးလၢ ယကကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ် ယကဟ့ၣ်လီၤယသးတုၤဒၣ်လဲာ် ပှၤမ့ၢ်ဖၢ န့ၣ်ယၤလၢဟီၣ်ပူၤ. စၢယၢ်ယၤဒီးပှၤမ့ၢ်မၤသံယၤဘၣ်ဆၢၣ် ယကကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်က ပံာ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်တဟံးဆူၣ်န့ၢ်ထဲယတၢ်တဂၤဘၣ် မ့ၢ်တခိၣ်ဟ်ဃုာ်ဒီး သဝီဖိအဂၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢအဒီးသန့ၤထီၣ် တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိၣ်သးသမူအကျိၤအကျဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် ဒီးဆုၤဖိဆုၤလံာ်လၢကွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ ပဲပှၤကူစံာ်ဖဲဒုးသ့ၣ်တဖၣ် ပကပာ်ဖျါၣ်လီၤသကိးတၢ် တုၤလၢပဒီးန့ၢ် ဘၣ်က့ၤ ပဟီၣ်ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.”

တၢ်ဖျါဆၢၣ်ကိးအိၣ်အါထီၣ်လၢ သဝီဖိဒီး KMAC ခိပနံၣ်ပှၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤ ခိဖျါလၢခိပနံၣ်ပှၤ မၤတၢ် ဖိသ့ၣ်တဖၣ် လဲၤဒီးန့ၢ်သဝီဖိတၢ်ဂီၤဒီးသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဟံၣ်ဂီၤ လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်ယုနုၤခွဲးလၢနီတမံၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဒီး---ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ,

“လၢပျၢၤလံာ်လံာ်ဟီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤပန့ၢ်ပၤဘၣ်အိၣ်ဒီးကဲပတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပသ့ၣ်လီၤပထိးမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးသ့ၣ်စ့ၢ် ကိးဘုသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၢၣ် အဝဲသ့ၣ်မၤဟးဂီၤကွၢ်ပတၢ်ခဲလၢာ် ဒီးသ့ၣ်လီၤဝဲသ့ၣ်ပဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ် အန့ၢ် ခိပနံၣ်ပှၤမၤတၢ်ဖိသၢၤပတၢ်ဒီးန့ၢ်ယတၢ်ဂီၤဒီးယသံကွၢ်အိၣ် ဘၣ်မနုၤအယီၤလၢသုဒိန့ၢ်ယတၢ်ဂီၤလဲာ်. ဝံၤအဝဲ သ့ၣ်စံးဆၢယၤလၢပတၢ်ဒီးတၢ်ဂီၤဝဲအံၤလီၤ.”

ခိဖျါလၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ထီၣ်တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အယီၤ KMAC ခိပနံၣ်သ့ၣ်ကျိၤကျဲလၢအဖိးသဲစး လၢက ခိၣ်ဆၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်. ဒီးလၢကဆိၣ်သနံး ဒီးနီဆူၣ်ကွၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢကသုးလီၤသုးကျဲ မ့တမ့ၢ် မၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ် တူၢ်လိာ်စုအိၣ်လိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢအတူၢ်ကွၢ်ခဲအံၤတဂၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဆူ KHRG ပှၤထၢတၢ်ကစီၣ်အအိၣ် ဖဲလၢယန့ၤအါရံၤ, ၁၂သီ, ၂၀၁၆နံၣ် ဘၣ်ယး KMAC ခိပနံၣ်လိာ်ကွၢ်သဝီဖိ ၁၂ဂၤ ဒီးစံးဝဲ လၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤန့ၣ်လီၤတလၢဆူ အဝဲသ့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကဝီၤပူၤအယီၤန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်အုၣ် ကီၤလၢအဂ့ၤ ဒီးလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ယးတၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွၢ်အိၣ်အဂ့ၢ်ဘၣ်ဆၢၣ် အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်နိးတၢ်ဘျး ဒီးတၢ်တၢ်တၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ် ခိဖျါအဝဲသ့ၣ်ကျိၣ်စုတအိၣ်ဘၣ်လၢကငါ (ဒီးလဲ) စံၣ်ညီၣ်ကွၢ် လၢကမၤ စၢၤအဝဲသ့ၣ်ဖဲအထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ စံၣ်ညီၣ်ကွၢ်တဖၣ် တအိၣ်ဒီးတၢ်တီတၢ်တြၢ်လၢအတၢ်ဘျါရဲတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ဆိးဘၢဆိးကွၢ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ် ဒီးဖျါစ့ၢ်ကိး လၢသဲစး ကျိၤကျဲလၢ တၢ်သုအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢ အတီအလိၤဒီး ကြၢးဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤဂ---ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ,

“ယဘၣ်တၢ်ဆိးကွၢ်ဒီးလိာ်ဘၢလိာ်ကွၢ်ယၤအိၣ်သၢဘျီ လၢပှၤသၢဂၤလၢယုယတၢ်ကမၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲယထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ် တၢ်တဘျီ. တၢ်အမ့ၢ်အတီတအိၣ်ဖျါထီၣ်ဘၣ်. ခံဘျီတဘျီစ့ၢ်ကိး တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီသ့ၣ်တဖၣ် တအိၣ်ဖျါထီၣ် စ့ၢ်ကိးဘၣ်. ဒ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤထူးပှၤတီၤဒီးဒိၣ်ကျိၣ်ဒိၣ်စုအသိး အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးလၢဆိးလၢပှၤမၤ တၢ်လၢကွၢ်ဘျီသ့ၣ် တဖၣ်အအိၣ်လီၤ. တၢ်ဆိးကွၢ်ယၤအိၣ်ခံဘျီလံာ်ဘၣ်ဆၢၣ် တၢ်မ့ၢ်ဆိးကွၢ်ယၤသၢဘျီတဘျီမ့ၢ် တၢ်ကကဲထီၣ်အသး ဒ်လဲၣ်န့ၣ်ယတသ့ၣ်ညါဒီးဘၣ်.”

တၢ်ဂီၤအဆိကတၢ်တဘျီ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အိၤဖဲ လၢယန့ၤအါရံၤ , ၃၁သီ, ၂၀၁၆န့ၣ် ဖဲကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ပၤကီၢ်ဝဲၤဒၢးလၢအအိၣ်လၢထီတ ထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. လီၤကဝီၤပၤထူၣ်ဖဲဒုးသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်မၤအဝဲသ့ၣ်အၢၣ် လီၤတူၢ်လိာ်ဒီးဆဲးလီၤစုမုၢ်ကျၢၢ်လၢအ မၤကမၣ်သဲးဖဲပၤကီၢ်ရူၤလၢအအိၣ်လၢ ကဝီၤဒု(၂) ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ် ခီဖျါလၢအသ့တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ကလုာ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟံးဖျါထီၣ် အသး လၢကထီၣ်ဒါကီၢ်မၤအိၤခိပနံၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် မၤဘၣ်ဒိတၢ်လုာ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူ

ခီဖျါလၢခိပနံၣ်လၢအသီသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဟီၣ်ကဝီၤပၤအယိ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟံးဖျါ ထီၣ်ဝဲလၢ အတၢ်န့ၣ်နီၣ်ခိပနံၣ်လီၤစၢၤ မ့ၢ်လၢခိပနံၣ်န့ၣ်လီၤဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ထီၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ် ဆဲးမၤအိၣ် တၢ်လုာ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူအကျဲ ဒ်မိၢ်ပံာ်ဖဲမုၢ်တၢ်ဝဲလၢညါအသိး တသ့လၢဘၣ် မ့ၢ်လၢ အဟီၣ်ခိၣ် တအိၣ်လၢလၢကမၤအိၣ်တၢ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်-- ဟံးဖျါထီၣ်အကလုာ်ဒီးစံးဝဲလၢ,

“ခိပနံၣ်ဟဲဟူးဂဲၤလၢပဟီၣ်ကဝီၤပၤ ဒီးပဟဲမၤသကိးတၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပဆိကမိၣ်လၢ ခိပနံၣ်န့ၣ်လီၤမ့ၢ် ဝံၤ ပတၢ်လုာ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူ ကဘျီထီၣ်ညါထီၣ်ဒီးမၤအိၣ်ဘၣ်တၢ်လၢပဟီၣ်ခိၣ်ဒုၣ်ပဲဘျီဘျီဆိုဆို ဒီးပသးခုဒိၣ်မး လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတကဲထီၣ်အသး နီၣ်ဆၢမုၢ်လၢတၢ်အသိးဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤဖဲ အံၤဝံၤအလီၢ် ခံ တၢ်အိၣ်သးန့ၣ်ဒီးအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခိပနံၣ်အါဖုၣ်အမ့ၢ် ကီၢ်မၤအိၤခိပနံၣ် ဒီးရွၢၤရွၢၤအၢၤ ခိပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟဲဟူးဂဲၤ လၢပဟီၣ်ကဝီၤပၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤဝံၤအလီၢ်ခံ ဟီၣ်ခိၣ်လၢပကဖံးအိၣ်မၤအိၣ်တၢ်အဂီၢ် တအိၣ်လၢဘၣ် အယိ တနံၤဘၣ်တနံၤပဘၣ်ဒီးလဲပသးဒီးမၤန့ၢ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ် ဖဲတၢ်မၤအိၣ်တမံၤလၢ လၢန့ၣ်လီၤ.”

ကီၢ်ပယီၤတၢ်သ့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်ဘျါသဲးစး အိၣ်ကွဲးလီၤအသးလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အမူအဒါအိၣ်လၢကဘၣ်ဒီသ ဒၢဒီးဟံးပနီၣ်လီၤကဝီၤဖိတၢ်န့ၢ်ပၤဘၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒွဲးယၢ်ဒိတၢ်လၢအဖိးသဲးစး, လီၤဆီဒုၣ်တၢ်ပၤအဆဲးလၢအန့ၢ်ပၤဘၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒ်အမ့ၢ်ပၤထူၣ်ဖဲဒုးသ့ၣ်တဖၣ် ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကဘၣ်ဒီသဒၢ ဒီးဟံးပနီၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်န့ၢ်ပၤဘၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒွဲး ယၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဒ်လဲၣ်ဂ့ၤကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် မ့ၢ်ကွဲးပၣ်ယုာ်တၢ်ဘျါသဲးစးလၢကီၢ်ပယီၤ တၢ်သ့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် တၢ်ဘျါသဲးစးပူၤဘၣ်ဆၣ်သန့က့ လၢမူဒါဖိခိၣ်အဝဲသ့ၣ်တဟံးထီၣ်ဂ့ၢ်ဝီဒီး မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒ်တၢ်ဘျါသဲးစးကွဲးဟံးဝဲအသိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်တၢ်ဘျါသဲးစး ဒ်တၢ်ကွဲးအိၤအသိးတခီ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် ခိပနံၣ်ဒီးကီၢ်ပယီၤသးသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟံးကဲပၤထူၣ်လံာ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်န့ၢ်ပၤဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒွဲးယၢ် ခီဖျါဟ့ၣ်ကဒါက့ၤ ဟီၣ်ခိၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ် မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ကၢကီၢ်လိာ်အသးဒီးပၤလၢအတူၢ် ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတီအူကီရ်ရှ်အပူၤ ခီဖျါလၢတၢ်တသ့ကီၢ်ပယီၤဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်သဲးစးတၢ်ဘျါဒ် တၢ်ကွဲးအိၤအသိးအယိ သဝီဖိအါဂၤတၢ်ဟံးဆူၣ်ကွံာ်အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် ဒီးတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်ဒွဲးယၢ်လီၤမၤကွံာ်ဝဲန့ၣ်

လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ လၢတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤဟံာ်ဖိယီၤဖိ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကူာ်ဘၣ်ကူာ်သ့, တၢ်အိၣ်ဆူာ်အိၣ်ချ့, ဒီးကံာ်ခိၣ်ထံး တၢ်လိာ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ကဲထီၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤအဆိကတၢ်တဘျီာ် ဒီးတၢ်ဂီၤခံဘျီာ်တဘျီာ်လၢအအိၣ်လၢစုစုဒီးစုထွဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အိၣ် ဖဲလၢဒီးၤ ဘၣ်, ၅သီ, ၂၀၁၅နံာ် ဒီးဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အိၣ် ဖဲထီၣ်ဒီးနကါမိာ်သဝီကျဲးမ့ၢ်, ဒုလိာ်မ့ၢ်န့ၣ်လၢကဝီဒု, ထီတထူာ် ကီာ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ သဝီဖိလၢကီမ့ၢ်မၤအိၣ်ခိပနံာ်အံၤန့ၣ် န့ၣ်အဟီၣ် ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်အသးလၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ် သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ်ဒီးလံာ်ဘျီာ်တဘျီာ် လၢအအိၣ်လၢ စုစုဒီးစုထွဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အိၣ် ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ, ၁၂သီ, ၂၀၁၆နံာ် ဖဲတီအူဝဲ, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီာ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢကရူာ်ခံဘျီာ် ဟ်ဖျါထီၣ်အသးလၢကျဲးမ့ၢ်ပူၤ ဖဲတီအူဝဲလၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲအဝဲသ့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်အသး ခံဘျီာ် တဘျီာ် လၢတၢ်ထီဒါကီ မ့ၢ်မၤအိၣ်ခိပနံာ်အဂီၢ် ဒ်သးကဒီးန့ၣ်ဘၣ်က့ၤအဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ - KHRG]

တၢ်ဂီၤအံၤဘၣ်တၢ်ဒိၣ်နီၤအီၤဖဲ လါနီၤဝုဘၢၣ်, ၂၅သီ, ၂၀၁၆ နံၣ် ဖဲထီၣ်တထုၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤဟ်ဖျါထီၣ် ဝဲဟီၣ်ခိၣ်လၢကီၤမၤအီၤခိၣ်နီၤဒီး ရွၢ်စ့ၤအီၤခိၣ်နီၤသ့ၣ်တဖၣ် ဟံးဆူၣ်န့ၣ်သဝီဖိလၢအအိၣ် လၢထူၣ်ပၢၤသဝီသ့ၣ်တဖၣ် အဟီၣ် ခိၣ်ဒီးသုၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
[တၢ်ဂီၤ- KHRG]

တၢ်သုးဆူၣ်လီၤကျဲၤ ဒီးတၢ်ယုၢ်အိၣ်ကမံၢ်

တချုးလၢ ၂၀၁၂နံၣ် တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤ^၆ ဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ် သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ ကညီကီၢ်စဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ယုၢ်မံၤဟးဖျိး ခိၣ်ဖျါလၢစုကဝဲၤတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ထီၣ်လၢ ကညီသုးဖိၣ်စုကဝဲၤ ဒီးကီၢ်ပယီၤ သုးသ့ၣ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤအယီၤန့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖျါလၢကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး, တၢ်ယုၢ်ဆူၣ်ယုၢ်စိး ဒီးမၤဘၣ်ဒိၣ်ပၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိးဒ္ဓးယၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ပညိၣ်ထီၣ်ဒုးသဝီ ဒီးတၢ်ဘျီတၢ်ဘၢလီၤကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ် အယီၤ လၢတၢ်ခိၣ်ဆၢဒီး ဒ်သဒိသဒါလီၤက့ၤသးအဂီၢ် သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ တီအူကီရ်ရှ်သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး ဘၣ်ယုၢ်မံၤဟးဖျိး ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဖျါတုၢ်ဝဲ တၢ်လဲၤခိၣ်ဖျါအတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤအၢသီတဖၣ်နးနး ကလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ် သနၢ်က့ၤ တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤဝံၤအလီၢ်ခံ သဝီဖိတနီၤ သူၣ်ဆူၣ်သးဂၤလၢ ကက့ၤအိၣ်က့ၤဆိး လၢအကစၢ်ဒ်ဝဲ နူသဝီလီၤကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးဘျုးလီၤအသးဆူ တၢ်သံခဲသံပှၢ်အလီၢ် လၢတၢ်ကက့ၤအိၣ်က့ၤ ဆူၣ်သဝီတၢ်အိၣ်ဆိးလီၤ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ် လၢတၢ်ကက့ၤကဒါအဂီၢ် သဝီဖိအါဂၤ ဟ်ဖျါထီၣ် အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီ ဘၣ်ယး အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ် ခိၣ်ဖျါလၢ သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်ဆဲးကဲထီၣ် ဒီးသးအယီၤန့ၣ်လီၤ. အဒိ, စးထီၣ်လၢ ၂၀၀၇နံၣ်အဆၢကတီၢ် ကီၢ်ပယီၤသုးတဖု သုၣ်သရိၣ်လၢအအိၣ်လၢ ၇---သဝီ, သီၣ်ယုၢ်ခဲၣ်ခိၣ်ကရူၢ် မ့ၢ်ထီၣ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်ဒ်အဝဲသ့ၣ်သုးကလၢၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

အါန့ၢ်အန့ၢ် ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤအသုးကလၢၤ လၢအဝဲသ့ၣ်သဝီပူၤအယီၤ သဝီဖိလၢအအိၣ် လၢ ၇---သဝီလီၤလံၤသ့ၣ်တဖၣ် ကက့ၤအိၣ်ကဒါက့ၤလၢအသဝီလီၤလံၤအဂီၢ် တူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်ပူၤဖျိးလၢအ ဝဲသ့ၣ်ဂီၢ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီ ခိၣ်ဖျါလၢ ဟီၣ်လၢ်မ့ၢ်ပိၤလီၤလံၤလၢ ကီၢ်ပယီၤသုးဒီး လီၤဝဲ လၢအသဝီပူၤသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးဝဲအယီၤန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် ဆဲးမၤဂ့ၤထီၣ်အ သုးကလၢၤ ဒီးသံကွၢ်သမံသမိးသဝီဖိတဂၤလၢ်လၢ်လၢ အလဲၤခိၣ်ကိၢ်အဝဲသ့ၣ်သုးကလၢၤလၢအအိၣ်လၢယ--- သဝီ, လုၣ်ဖျါ ကလုကရူၢ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်သ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဖဲထီၣ်နီၤဖး တၢ်အိၣ်သး သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒီးဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ စးထီၣ်လၢ ၂၀၁၂နံၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤဝံၤအလီၢ်ခံ လၢသုး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒီးသုးတၢ်အိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ် တဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆိတလဲနီၤတမံၤဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် နဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်က့ၤကဒါက့ၤဆူၣ်သဝီတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီး တၢ်လုၢ်အိၣ်

⁶ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ဒီးခွၢ်အဲၣ်ယုၢ်ပဒိၣ်မၤဝဲတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤဒီးဆဲးလီၤစုမုၢ်ကျၢ် ဖဲလိယနူၤအါရံၤ ၂၀၁၂နံၣ်, ဖဲဝုၢ်ဖၣ်အၣ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်ထံၣ်လိာ်တဲသကိးလၢတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ် လၢအယၢ်အထၢအဂီၢ်အံၤ တၢ်တဲသကိးဒီးအီၤအဖၤန့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ခိသးသမူတၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ခိဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဒီးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟံးဆူၣ်ကွံာ် အီၤ ဒီးပံာ်နီၣ်အီၤလၢသ့ၣ်ပျါပျါကွီၤ လၢခိပနံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

သးတၢ်မၤအၢမၤနးမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တခါလၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ယုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးတချုးဒီးလၢ တၢ်မၤ ၂၀၁၂နံၣ် တၢ်ပတုၣ် တၢ်ခးပတြီၤဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ် ဘၣ်ဆၣ်သနာ်ကွၢ် တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢအဒုးအိၣ် ထီၣ် တၢ်ယုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးလၢတီအူကီရ်ရှင်အပူၤအံၤ ဟဲကဲထီၣ်အသးခိဖျါလၢမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွံာ်ပှၤန့ၢ်ကမိၤသ့ၣ်တဖၣ် မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်တီၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သနာ်ကွၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤအဖီ ခိၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ယုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးဒီးသးကဒီးသးလီၤအနီၢ်ကစၢ်အသး, ဒီးသးခိပနံာ် မၤအၢမၤနးအဝဲသ့ၣ်တန့ၢ်အဂီၢ် ဒီးကဟးဆူးတၢ်ခိၣ်ထံၣ်လိာ်သးဒီး ခိပနံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်တီၢ် ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ယုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါး ခိဖျါလၢတၢ်တီၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ် မၤဘၣ်ဒီးဟးဂီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဟီၣ် ခိၣ်ကပံာ် ဒီးပံာ်တၢ်အသး ထီၣ်ဘၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်သးဆူၣ်ကွံာ်အသး သတူၢ်ကလၢခိဖျါလၢ ကိမ္မာ်မၤအီၤခိပနံာ် ဒီးရွၢၤစွၢ်အူၤခိပနံာ်သ့ၣ်တဖၣ် မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်တီၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. တချုး လၢခိပနံာ်သ့ၣ်တဖၣ် စးထီၣ်မၤအဝဲသ့ၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တထံၣ်လိာ်တၢ်ပိာ်တဲသကိး ဒီးယု န့ၢ်ဆိတၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်ခွဲးသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၣ် သဝီဖိလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အဝဲ သ့ၣ်စ့အိၣ်လိးလၢအကၢကီၣ်လီၤပလိာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ယုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးဖဲ တၢ်သဘံၣ်သဘၣ်အဆၢကတီၢ် ဒီးတၢ်ယုာ်မ့ၢ် ဟးဖျါးဖဲ ၂၀၁၂နံၣ် တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤဝံၤအလီၢ်ခံအံၤ တမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤပလိာ်အသး ခိဖျါလၢသဝီဖိလၢအယုာ်မ့ၢ် ဟးဖျါးလၢ တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်တီၢ်ကျဲၤအယိသ့ၣ်တဖၣ် ကကွၢ်အိၣ်ကဒါကွၢ်ဆူ အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢအန့ၢ်ပၤ ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤတသ့ဘၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဒိ, KHRG လီၤကဝီၤပှၤမၤသကိးတၢ်ဖိလၢအအိၣ်လၢ တီအူကီရ်ရှင်တဖၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ ဖဲလၢဒီးဝဲဘၣ်, ၅သိ, ၂၀၁၅နံၣ်န့ၣ် KMAC ခိပနံာ်သ့ၣ်လီၤသ့ၣ်ပဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢနကါမိၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အဟီၣ်ခိၣ်လီၤ ဒီးမၤဆူၣ် သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ အနီၢ်ကစၢ်ဒုးဝဲဟီၣ်ခိၣ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ် မၤလီၤပျီၤဟးဂီၤအနီၢ်ကစၢ်အဟံၣ် ဒီးယုာ် ဖျါးထီၣ်ကွံာ် လၢအတၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ် လၢအပူၤကွံာ်န့ၣ်, SSI ခိပနံာ် မၤဆူၣ်ထီၣ်ဘၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် သးဆူၣ်ကွံာ် အသးလၢအနီၢ်ကစၢ်သဝီ ဒီးသးကတုထီၣ်ဝဲသိၣ်ယုၤခၢၢ်ထံတမၢ် ဘၣ်ဆၣ်ခိပနံာ်တဒုးသ့ၣ်ညါဆိဒီး ယုဆိတၢ်အၢၣ် လီၤဟ့ၣ်ခွဲးတချုးလၢအဝဲသ့ၣ်တထီၣ် လိာ်သဟီၣ်ထံတမၢ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ဘၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢ အအိၣ်လၢသိၣ်ယုၤခၢၢ်ထံတမၢ်ဆၢခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လီၤမၢ်ဟးဂီၤကွံာ်ဝဲလၢခိ ခိဖျါလၢထံတမၢ် လုာ်ဘၢကွံာ်ဝဲအယိန့ၣ်လီၤ. သနာ်ကွၢ် သဝီဖိတနီၤလၢထံတလုာ်ဘၢ အဟီၣ်ခိၣ် ဒီးထံတမၢ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤ တလီၤဘၣ် အဟီၣ်ခိၣ်ပူၤသ့ၣ်တဖၣ် အဲၣ်ဒီးမၤအိၣ်ကွၢ်အဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်ဆၣ် KMAC ခိပနံာ်ဟံးဆူၣ်အါထီၣ်ကွံာ်အဟီၣ်ခိၣ် လၢအိၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကတုထီၣ်ဟံၣ်အဂီၢ် ဟီၣ်ခိၣ်လီၤကျဲတအိၣ်လၢဘၣ်အယိ အဝဲသ့ၣ် တဖၣ်ဘၣ်သးဆူၣ်ကွံာ်အသးဒီး လဲၤတုထီၣ်ဒဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢပှၤလၢကျိၤန့ၣ်လီၤ. ဒဲလဲၣ်ဂ့ၢ်ဒဲလဲၣ်ဂ့ၢ်, သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်သးဆူၣ်ကွံာ်အဝဲသ့ၣ်အသိကဒီးတဘျီ ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုထီၣ်ဒဲလၢပှၤကျိၤအဆၢကတီၢ်, တကးဒီးဘၣ်အမဲာ် ညါ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၢ်အီၤလၢ KMAC ခိပနံာ်လၢအစံးဝဲလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤအိၣ်ဆိးတလၢ လၢအဝဲသ့ၣ်အဟီၣ်ခိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ပူၤဖျါးဒီး တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတဖၣ်ကအိၣ်အဂီၢ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကတုထီၣ် တၢ်အိၣ်ကဒုးအလီၢ်ဂီၢ် ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် တအိၣ်လၢဘၣ်အယိ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်သးဆူၣ်ကွံာ်သး ဒီးသးကတုကျဲးစး ဒီးလဲၤခိဖျါတၢ်လုာ်အိၣ် နီၣ်ခိသးသမူတၢ်ဂ့ၢ်ကိ ဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်ဂ့ၢ်ကိသ့ၣ်တဖၣ်ကန့ၢ်အဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်သးကွံာ်ကဒီးအသးအသိတဘျီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤ ဖဲလါနီၤဝုဘၢၣ်, ၂၅သီ, ၂၀၁၅နံၣ် ဖဲထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ် တဖၣ်အံၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ သီၣ်ယုၤခၢၣ်ထံတမၢ် လၢဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးအီၤလၢ သီၣ်ယုၤခၢၣ် (၂) ထံတမၢ်န့ၣ်လီၤ. အဆိကတၢ် ဖဲတၢ်တုထီၣ်သီၣ်ယုၤခၢၣ်ထံတမၢ်အဆၢကတီၢ် ကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် မၤဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်တကးဘၣ် အဝဲသ့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး ဘၣ်တၢ်ဟံးဆူၣ်ကွၢ်အီၤခီဖျိ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံတမၢ်အယိန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်ကီတၢ်ခဲ သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်ဆၣ်သနၢ်ကု သဝီဖိအိၣ်ထဲတနီၤလၢအဒီးန့ၣ်စ့အိၣ်လိး လၢရှၢၤစ့ၢ်အူၤ (လၢဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးအီၤလၢအူၤရှၢၤပီ ခီပနံၣ်) လၢအမ့ၢ်ခီပနံၣ်လၢ အမၤသကိးတၢ်ဒီးကီၢ်ပယီၤသုးပဒိၣ် ဖဲ ၂၀၀၈နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိး ဒီးဒုးသ့ၣ် ညါ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်လး အဝဲသ့ၣ်မၤကမၣ်သဝီဖိတဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ လၢတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ, ဟံၣ်ယိဒီးစံာ်လီၢ်ပဲၤလီၢ်လၢအအိၣ် လၢထံတမၢ်ဆၢခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ထံလုာ်ဘၢကွၢ် ဒီးသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ယုာ် ပုံဟးဖျိးတကးဘၣ် လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ ထံတမၢ်ဆၢလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်လုာ်အိၣ်နီၢ်ခိးသးသမူတၢ်ဂ့ၢ် ကီၢ်ခီဖျိလၢတၢ်တုထီၣ်ထံတမၢ်အယိန့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ - KHRG]

တၢ်ဂီၤတၢ်တဘျီ နီၤခဲၣ်တဘျီလၢအအိၣ်လၢ စုစုဒီးစုထွဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဒီးနီၤအီၤ ဖဲလါနီၤဝဲဘၣ်,၂၅သီ, ၂၀၁၅နံၣ် ဖဲထီၣ်ဘီၤသဝီ, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. ထီဘီၤသဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ယုၢ်မ့ၢ်ဖျါနီၤဖျါလၢ ရွၢ်စါအုၤခီပနံၣ် တုထီၣ်သီၣ်ယုၢ်ခၢ်ထံတမၢ် နီၤမၤဟးဂီၤအဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်သဝီအယီၣ်န့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ်အမဲၣ်ညါ ကိမ္မာမၤအီၤခီပနံၣ်စ့ၢ်ကိး ဟံးဆူၣ်သဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ်အဟီၣ်ခိၣ် လၢထံတမၢ်တၢ်တိၢ်ကျဲၤတဘျီဘဲဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၣ် သဝီဖဲတနီၤကတုထီၣ်အဟံၣ်ဂီၢ်ဟီၣ်ခိၣ်တအိၣ်လၢ ဘၣ်ဒီးတဒီးနီၤဘၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသၢဘျီတဘျီ နီၤလွံၢ်ဘျီတဘျီ ဘၣ်တၢ်ဒီးနီၤအီၤ ဖဲလါယုၢ်, ၁၇သီ, ၂၀၁၆နံၣ် ဖဲရ---သဝီ လၢအအိၣ်လၢ သီၣ်ယုၢ်ခၢ်စ့ၢ်ထီၣ်ကရူၢ်, နီၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ သဝီဖဲလၢတၢ်နီၤဆူၣ်ကွံာ်အီၤ စးထီၣ်လၢ ၁၉၉၂နံၣ်တုၤဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ က့ၤအိၣ်ကဒါက့ၤလၢအနီၢ်ကစၢ်သဝီဒီးတုထီၣ်ဝဲ ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအကံၢ်အစီတထီၣ်ဘးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သနၢ်ကုသဝီဖဲလၢအယုၢ်မ့ၢ်ဖျါတုၤအါဂၤ အဲၣ်ဒီးက့ၤကဒါက့ၤဆူအသဝီလီၤလံာ်ဘၣ်ဆၣ် အဲၣ်သ့ၣ်တက့ၤကဒါဒီးဘၣ်ခီဖျါလၢအဲၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ယီၣ်ဘၣ်ဘီလၢ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤကက့ၤကဲထီၣ်က့ၤခါဆူမဲၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်တိၢ်ကျဲၤ

စးထီၣ်လၢ ၂၀၁၂နံၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤဝံၤအလီၢ်ခံ ကီၢ်ပယီၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ကိတိၢ်ဝဲၤကျဲၤအိၣ်ဒီးတၢ်ပညီၣ်တိၢ်ဟံးလၢ ကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ဝံၤစိၣ်တီဆူၢ် တၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤကျဲၤ ဒီးမၤအါထီၣ်လီၤမ့ၢ်အူသ့ၣ်တဖၣ် လၢခိခိၣ်လီၤကဝီၤပတီၢ် ဒ်သိးတၢ်မၤန့ၢ်လီၤမ့ၢ်အူကသ့ၣ်အါထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၣ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ကိတိၢ်ဝဲၤကျဲၤတူၢ်လိာ်ဟ့ၣ်ခွဲးဝဲ ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤခီပနံၣ်တနီၤဒီး မၤတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလံာ်လံာ်ယံးယၢ် လၢတၢ်ကတုထီၣ်ကျဲၤမ့ၢ်ကျဲၤဘီသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးမၤအါထီၣ်လီၤမ့ၢ်အူသ့ၣ်တဖၣ် လၢလီၢ်ကဝီၤသဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ် ကန့ၢ်သ့ၣ်လီၤမ့ၢ်အူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ဖဲ၂၀၁၆နံၣ်အဆၢကတီၢ် KHRG လီၢ်ကဝီၤပူၤမၤသကိးတၢ်ဖဲသ့ၣ်တဖၣ် မၤနီၣ်မၤယါတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်တိၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤခီပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ဝဲလၢတီအူကီရ်ရှ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖဲလၢအအိၣ်လၢ နီၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ် ဒီးထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟံးဖျါဝဲလၢ, တၢ်ဂ့ၢ်လၢလီၢ်ကဝီၤပူၤတဝါသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ယီၣ်ဘၣ်ဘီဝဲ အဒိၣ်ကတၢ်မ့ၢ်ဝဲ ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤခီပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်ပူၤလၢအသ့ၣ်ဟံးမူဒါတုၤလီၤတီၤလီၤဒီးတၢ်မၤလၢအဲၣ်သ့ၣ်မၤဝဲသ့ၣ်တဖၣ် တအိၣ်ဖျါဖျါဖျါဖျါဘၣ်အမဲၣ်ညါ အဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပူၤလၢ အဟံးဒိၣ်အနီၢ်ကစၢ်တၢ်န့ၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်အါန့ၢ်ဒီး အတၢ်မၤအကံၢ်အစီန့ၣ်လီၤ. တၢ်တၢ်တၢ်အဂၤလၢသဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲမ့ၢ်ဝဲ တချုးထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤခီပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်တိၢ်ကျဲၤ ဒီးဘၣ်အခါအဲၣ်သ့ၣ် တမၤတၢ်ထံၣ်လိာ်တၢ်ပိာ်ဝဲသကိးဒီး သဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်အမဲၣ်ညါ အဲၣ်သ့ၣ်တဟံးကဲ သဝီဖဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတလူၤပိာ်ထွဲ တၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်ခွဲးအလံာ်ယံးယၢ်လၢ အအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အနီၣ်ကီၢ်တခါ လံာ်တၢ်ဟ်ဖျါ ၉ဘၣ်လၢ KHRG ခိးန့ၣ်ဘၣ်လၢ တီအူကီရ်ရှ် ၁၂၀၁၆နံၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်လဲၤလီၤ ဘၣ်ယး တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢ ခိပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤဝဲၤ ခိၣ်ဖးခိၣ်ခိၣ်ထီၣ်တထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ် ရှ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်ခွဲးအီၤလၢ ကီၢ်ပယီၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ် ကိတိာ်ဝဲကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် မၤတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤအမ့ၢ် ကျဲ, တိၤ, လီၤတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါ, ဆီလီၤဟ်လီၤဝဲ လီၤဂံၢ်သဟီၣ် ခိးမၤအါထီၣ်န့ၣ်ဝဲထံလၢပုၤတတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဆါမ့ၢ်ဝုစ့ၤ, န့ၤ ဝုၤဖျိ, ဝုၤယၢ်ကျိၤ ခိးခိပနံၣ် လၢတၢ်တသ့ၣ်ညါအမံၤသ့ၣ်တဖၣ် တုၤကျဲတုၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢခိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝုၤယၢ်ကျိၤ ခိးဆါမ့ၢ်ဝုစ့ၤ ခိပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤတၢ်လီၤဟ့ၣ်ခွဲးအီၤလၢ ကီၢ်ပယီၤပခိၣ်လၢကတုၤထီၣ်ကျဲ ၇ မံးလၢတဘိးထီၣ် လၢရွၤညါပုၤ တုၤဆူမိၤန့ၣ်ကွံသဝီ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်လဲၣ်ဂ့ၤနီၣ်လဲၣ်ဂ့ၤ လီၤကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်လၢ ခိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ် သ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်လဲၤလီၤ ခိပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တ လူၤပိာ်ထွဲ တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ လံာ်ယံးယၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အၢၣ်လီၤတၢ်လီၤခိးဆဲးလီၤစုမုၢ်ကျါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

“ခိပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တိၤလၢပုၤမၤအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တတုၤကိးဘိးဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်လၢလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤ ဟ့ၣ်ခွဲး အပူၤ အဝဲသ့ၣ်ကွဲးဖျါဝဲလၢ တိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တုၤကဲထီၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျဲလၢအဝဲသ့ၣ်တုၤ စးထီၣ်လၢ ရွၤညါပုၤ ခိးလဲၤတုၤဆူ မိၤန့ၣ်ကွံသဝီသ့ၣ်တဖၣ် အဘၢၣ်စၢၤအိၣ်ဒၣ် ၇ မံးလၢန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် အဝဲဒါလီၤလၢကျဲ အိၣ်ဒၣ်ထဲ ၆ မံးလၢန့ၣ်လီၤ. ကျဲအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်မၤဝဲတဝံၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်သနၣ်ကွဲ ခိပနံၣ် တဝဲလၢအဝဲတုၤကျဲဝံၤခဲလၢန့ၣ်လီၤ.”

ကျဲအံၤ တကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဘျးဘၣ်ဖျိလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. လီၤဆီဒၣ်တၢ်ဖဲတၢ်စူၤခါအဆၢကတီၢ် အဝဲ သ့ၣ်သုၤကျဲဝဲန့ၣ်တသ့ဘၣ် ခိဖျါလၢခိပနံၣ်ဒါလီၤကျဲလၢလၢဂံၢ်ထဲ ၆မံးလၢ ခိးကျဲစ့ၢ်ကိးအကံၢ်အစီတထီၣ်ဘးဘၣ်အယိ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ ကဲထီၣ်တၢ်အခါအတၢ်တခါလၢ ခိပနံၣ်တနီၤနီၤ မၤတၢ်ခိၣ်ထီၣ်လဲၤထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢပုၤတတၢ်ဖိ သ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ် ခိးအဝဲသ့ၣ်တမ့ၢ်ပုၤလၢအသ့ဟံးမူဒါ ခိးမၤစၢၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်လၢအကြး မၤစၢၤဝဲဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤအဆိကတၢ်တဘျီဒီးတၢ်ဂီၤခံဘၣ်တဘျီန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ခိၣ်အီၤ ဖဲလဲၤမုၢ်, ၁၆သီ, ၂၀၁၆နံၣ် ခိးဘၣ်တၢ်ခိၣ်အီၤ ဖဲတီအူကီရ်ရှ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဟ်ဖျါထီၣ်လဲၤ ကျဲ ၇ မံးလၢထီတဘိ လၢတၢ်စးထီၣ်တုၤအီၤ လၢမိၤန့ၣ်ကွံ မုၢ်ထီၣ်ကရူၢ်, ခိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ် ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. ကျဲလၢတၢ်ဒါလီၤအီၤလၢလၢဂံၢ်တဘိအံၤ ဘၣ်တၢ်စးထီၣ်တုၤအီၤ ဖဲလဲၤမုၢ်တြျီၤအါရံၤ ၂၀၁၆နံၣ် ခိးတၢ်တုၤ အီၤဝံၤဖဲလဲၤအုၤဖျၢၣ် ၂၀၁၆နံၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲလဲၤမုၢ် ၂၀၁၆နံၣ် တၢ်စူၤခိၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ် ကျဲလၢတၢ်တုၤအီၤလၢလၢဂံၢ်တဘိအံၤဟး ဂီၤကွံၣ်ဝဲခိဖျါလၢ ချါမ့ၢ်ဝုစ့ၤခိပနံၣ် တုၤကျဲအကံၢ်အစီတတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၤကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်လဲၤဒၣ်လၢ ကျဲဟးဂီၤဝံၤအလီၢ်ခံ ခိပနံၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်တဖၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤကျဲလၢအဟးဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

ထံလီာ်ကီာ်ပူၤခိပနံာ်ဒ်အမ့ၢ် ယံၤသုၤယၤ, ယၤဒနၤကွီၤ, အီၤမ့ၢ်မိ, အဲလံၤဖၤခိပနံာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်အၢာ်လီၤ ဟ့ၣ်ခွဲးအီၤလၢ ကီာ်ပယီၤပဒိၣ် လၢကမၤထီၣ်ဝဲ လီၤမ့ၢ်အူသ့ၣ်တဖၣ် လၢထီတထူၣ်ကီာ်ဆၣ်, တီအူကီာ်ရှင်န့ၣ်လီၤ. ခိပနံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အကျါသၢဖျါၣ် ဘၣ်တၢ်အၢာ်လီၤဟ့ၣ်ခွဲးအီၤလၢ ကမၤထီၣ်ဝဲလီၤမ့ၢ်အူလၢအသဟီၣ်အိၣ် ၄၁,၀၀၀ လၢတၢ်သူအီၤကန့ၢ်လၢ ထီတထူၣ်ကီာ်ဆၣ်ဒီတဘျီန့ၣ်လီၤ. ဝဲ KHRG လီၤကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဂၤ မၤတၢ် ထံၣ်လီာ်သံကွၢ်သံဒီးအခါ သဝီဖိဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ လီၤမ့ၢ်အူတၢ်တိာ်ကျဲၤအံၤ တၢ်စးထီၣ်မၤအီၤလၢ ၂၀၁၄ နံၣ်လံာ် ဘၣ် ဆၣ်တုၤလၢ ၂၀၁၆ နံၣ်ဒၣ်လဲၣ် သဝီဖိလၢအဟ့ၣ်တုၤလံာ်စုၤလၢကမၤန့ၢ်လီၤမ့ၢ်အူအဂီၢ်တဖၣ် တဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဒီးလီၤမ့ၢ်အူ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၢ်အယိလၢခိပနံာ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်အၢာ်လီၤတူၢ်လီာ်အဖီခိၣ် အဝဲသ့ၣ်တမ့ၢ်ပုၤလၢ အသ့ဟံး မူဒါ ဒ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်အၢာ်လီၤအိၣ်ဝဲအသိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ တၢ်လီၤလၢခိပနံာ်မၤလီၤမ့ၢ်အူတၢ်တိာ် ကျဲၤလီၤသ့ၣ်တဖၣ် အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤမ့ၢ်အူပုၤတန့ၢ်ဘၣ် ခိဖျါလၢခိပနံာ်သ့ၣ်တဖၣ် ယုအဝဲသ့ၣ်ပုၤဒိၣ် မးအယိန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သူလီၤမ့ၢ်အူအသဟီၣ်ဆူၣ် ဒီးအသဟီၣ်စၢ်အဖီခိၣ် ခိပနံာ်သ့ၣ်တဖၣ်ယုသဝီဖိ ၂၀၀,၀၀၀ ကွး တုၤ ၆၀၀,၀၀၀ ကွးန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤဟံးစၢၤတုၤဝဲ တၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စုအပုၤလံာ်ဘၣ်ဆၣ် ခိပနံာ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤအဝဲသ့ၣ်ပုၤလီၤဆီဒီး မ့ၢ်အူပျံၤ, တၢ်ထီၣ်ဒွးလီၤဂံၢ်သဟီၣ်အဒါ (meter boxes) ဒီးမၤထီၣ်မ့ၢ်အူ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအနီၢ်ကစၢ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျါလၢတၢ်မၤလၢခိပနံာ်မၤဝဲသ့ၣ်တဖၣ် တအိၣ်ဖျါဖျါဖျါဖျါဘၣ် ဒီးတမ့ၢ်စ့ၢ် ကီးပုၤလၢအသ့ဟံးမူဒါဘၣ်အယိ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဲၣ်ဒီးသူလီၤမ့ၢ်အူထုးမုၢ်သဟီၣ် (solar panels) သ့ၣ်တဖၣ်ဒိၣ် န့ၢ်ဒီးလီၤမ့ၢ်အူန့ၣ်လီၤ.

အါန့ၢ်အန့ၢ် ဝဲ၂၀၁၆ နံၣ်အဆၢကတီၢ် လီၤကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဆူ KHRG လီၤကဝီၤပုၤမၤသကိး တၢ်ဖိအအိၣ်လၢ နၣ်တၢ်လၢာ် (ကီၢ်ဆၢတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ ဒီး ကလုာ်န့ၣ်ထံကီၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ကီၢ်တိာ် ဝဲၤကျိၤ) မၤထီၣ်စ့ၢ်ကီးထံတၢ်တိာ်ကျဲၤ ဝဲ၂၀၁၅နံၣ်အဆၢကတီၢ် ဘၣ်ဆၣ်သဝီဖိတနီၤ တဒီးန့ၢ်ဘၣ်ထံဘၣ်ခိဖျါလၢ နၣ်တၢ်လၢာ်သ့ၣ်တဖၣ် တချုးလၢအဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်မၤ ထံဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ်အဝဲသ့ၣ် တနၢ် လီၤမၤကွၢ်ဒီးယုသ့ၣ် ညါဆိတၢ်လီၤ ဘၣ်ဃးတၢ်ကြးမၤထံတမၤထံဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သနၢ်က့ ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢအဂ့ၢ်တပၤ, ကညီတၢ်မၤ စၢၤဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲၤဒါး (KORD) သ့ၣ်တဖၣ် ဟဲဆိလီၤထံပူၤအါမးလၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကန့ၢ်ဘၣ်ထံအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်မူၤဘျီး

၂၀၁၆နံၣ် အတီၢ်ပူၤ KHRG ဒီးန့ၢ် လံာ်တၢ်ဟ်ဖျါအါဘျီၣ် လၢတီအူကီာ်ရှင်အပူၤ လၢအဟ်ဖျါဝဲသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီဘၣ်ဃး တၢ်ဆါကသံၣ်မူၤဘျီးအါထီၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ပုၤတဝၢပူၤအယိ ပုၤသးစၢ်သ့ၣ် တဖၣ် သူတၢ်မူၤတၢ်ဘျီးအါထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢထံကီၢ်ဒီဘျီၣ်အပူၤ ဘၣ်ဃးတၢ်ဆါကသံၣ်မူၤဘျီးဒီးတၢ်ထုးထီၣ်ကသံၣ်မူၤဘျီးသ့ၣ်တဖၣ် ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်ဒီးကီၢ်ပ ယီၤပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တြီဝဲဃးဃးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်သနၢ်က့ဒ်န့ၣ်ဒီး KHRG လီၤကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိ ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ ပုၤအခိၣ်သ့ၣ် လၢအဆါတၢ်မူၤတၢ်ဘျီးသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမီၤ ဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အပုၤပၤ တၢ်ဆုၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးကီၢ်ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၢ်အယိ လီၤကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်ဆူ KHRG လီၤကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိအအိၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤသုးလၢအအိၣ်လၢ ချါၣ်လၢသုး ကလၢၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးလီၤကဝီၤခိၣ်နၢ်လၢအန့ၢ်စိန့ၢ်ကမီၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အအိၣ်ဟဲလၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျိၣ် မၤသကိးတၢ်ဒီး ဆါဝဲတၢ်မူၤတၢ်ဘျီးသ့ၣ်တဖၣ် လၢထီတထူၣ်ကီာ်ဆၣ်, တီအူကီာ်ရှင်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတနီၤလၢ အအိၣ်လၢလီၤကဝီၤဝဲန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် နၢ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်ဆါကသံၣ်မူၤဘျီးအတၢ် ပညိၣ်အိၣ်ဒီးသိး ကမၤဟးဂီၢ်ကွၢ် ပုၤတဝၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မၣ်စ--- လၢအိၣ်လၢ ဆ--- သဝီ, ထီတ ထူၣ်ကီာ်ဆၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ,

လၢအလုၢ်အပူၤကလီၤလၢ၊ စုပယီၤ (၄၀၀,၀၀၀, ၀၀၀)ကွး ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ် မၤဟးဂီၤကွံာ်ဝဲကသံၣ်လၢ၊ အဖီၣ်ချးဝဲ သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ။ ဖဲလၢယူၤလံာ် ၂၀သီ ၂၀၁၆နံၣ်အနံၤ ဖီၣ်န့ၣ်ကဒီးပုၤဆါကသံၣ်မူၤဘျီးအဂၤ သ့ၣ်တဖၣ် ဖဲသီၣ်ယုၤခဲသဝီ၊ လုၣ်သီၤဝုၢ်၊ ဒီၣ်ဖးခိၣ် ကီၢ်ဆၣ်၊ တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ။

တၢ်ခိတၢ်သ့

စီၤၤၤ--- လၢအသးအိၣ် ၅၂နံၣ် လၢအအိၣ်လၢ ----, ထီတထူၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်တဂၤ ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲလၢ,

“အဝဲသ့ၣ် (ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်) ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့အါတလၢ၊ ပကဘၣ်ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့ကိးမ့ၢ်နံၣ်ဒီးလီၤ။ ပကဘၣ် ဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ် မၤအံးခိ ဒီးသိလုၣ်ယီၤခိသ့ၣ်တဖၣ်. KNLA သးတဖၣ်စ့ၢ်ကိးယုစုလၢပအိၣ်လီၤ။ တၢ်လၢသဝီဖိသ့ၣ် တဖၣ် ကအုကစ့ၢ်ဒီးကနူးကဒုၣ်ဝဲအဒိၣ်ကတၢ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ထၢမၤအံးခိ ဒီးသိလုၣ်ယီၤခိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ ထီဘိသဝီ ဖိတဖၣ်တဲတၢ်ဒီးသဝီသးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ဖဲသုလဲၤခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်တၢ်အိၣ်ဖီၣ် တဘျီလၢလၢဟံးဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တ ဖၣ်အံၤဆူ ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်ခိၣ်နီၣ်ဒိၣ်ထီသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်. အဝဲသ့ၣ်ထၢ (မၤအံးခိ ဒီးသိလုၣ်ယီၤခိ) သ့ၣ်တဖၣ်ခဲပတီၢ် န့ၣ်လီၤ။ အဆိကတၢ်အဝဲသ့ၣ်ထၢဝဲလၢ သဝီပတီၢ်, ဝံၤထၢကဒီးဝဲလၢ တၢ်သမံသမိးတြၢပတီၢ်န့ၣ်လီၤ။”

စီၤၤၤ--- ကတီၤဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢ, သဝီဖိအတၢ်ယုထီၣ်အါကတၢ်ဆူ ပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤစ့ၢ်လီၤ ကျိၣ်စုတၢ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့သ့ၣ်တဖၣ် ခိဖျါလၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့သ့ၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်တၢ် လၢ အဖိးမံကၢကီၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တၢ်ဟဲန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ။ အါန့ၢ်အန့ၣ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်ထၢ တၢ်ခိတၢ်သ့အကျါအကျဲသ့ၣ်တဖၣ် တအိၣ်ဖျါဖျါဖျါဖျါဘၣ် ဒီးတၢ်ခိတၢ်သ့လၢတၢ်ထၢအီၤသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်သုအီၤ လၢကျဲၤလဲၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တနၢ်ပၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်ခိတၢ်သ့လၢ ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်ထၢဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ သိလုၣ်ယီၤ ခိ, မၤအံးခိဒီးတၢ်သမံသမိးတြၢပုၤ လၢပုၤလၢအဟဲန့ၣ်ခိဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ကီၢ်ရှ်န့ၣ်လီၤ။ သဝီဖိလၢဒီၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ် သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဟ့ၣ်မၤအံးခိတပီၢ်န့ၣ် ၅၀၀ကွး, သိၣ်လုၣ်ယီၤလၢ အသုဝဲလၢအနီၢ်ကစၢ်တၢ်လိာ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကိးဘၣ် ဟ့ၣ်ဝဲအခိ ၅၀၀၀ကွး, သိၣ်လုၣ်ဒီးလဲတခိၣ် ၃၅,၀၀၀ကွး ဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်သမံသမိးတြၢပုၤတဘျီဘျီလၢ ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤခိကဲဝဲ ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်တၢ်သမံသမိးတြၢ ဖဲကီၣ်ခဲၤတၢ်လီၤ, ဒီၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ရှ်န့ၣ်လီၤ။ သဝီဖိသ့ၣ်တ ဖၣ် တနံၤဘၣ်တနံၤတၢ်ဟဲန့ၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်မၤန့ၢ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ် သုဝဲလၢကကွၢ်ထွဲ မၤစ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်ဖိယီဖိ ဘၣ်ဆၣ် ခိဖျါလၢတၢ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယီၤ ကဲထီၣ်က့ၤတၢ်ဝဲတၢ်ယိးလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

သဝီဖိ လၢအအိၣ်လၢ တီအူကီရ်ရှ်သ့ၣ်တဖၣ် အါဒုၣ်တၢ်တက့ၢ်မ့ၢ်ပုၤလၢအမၤအိၣ်ကျိးဒ်အမ့ၢ် မၤအံးကျိးအယီၤ တနံၤဘၣ်တနံၤအဖိခိၣ် အဝဲသ့ၣ်တမၤန့ၢ်တၢ်ဟဲန့ၣ်အါအါဘၣ်န့ၣ်လီၤ။ လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ တၢ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့သ့ၣ် တဖၣ်အံၤအဖိခိၣ် ကဲထီၣ်တၢ်ဝဲတၢ်ယိးဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကီၢ်ခဲလၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူ တကူတလၢလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ။ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကတီၤဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့အက လုၢ်ကလုၢ်ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့သ့ၣ်တဖၣ်တအိၣ်ဖျါဖျါဖျါဖျါဘၣ် ခိဖျါလၢတၢ်ခိတၢ်သ့လၢ ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ် ထၢဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်အသုဝဲလၢကျဲၤလဲၣ် ဒီးတၢ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့တၢ်ဘျါသဲစးလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် တနၢ်ပၢ်ထွဲဝဲရဲရဲဖျါဖျါဘၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ။ ဒ်သိးသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကနၢ်ပၢ်ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ် သုဝဲတၢ်ခိတၢ်သ့လၢအထၢဝဲ သ့ၣ်တဖၣ်လၢကျဲၤလဲၣ်အဂီၢ် သဝီဖိလၢတီအူကီရ်ရှ်သ့ၣ်တဖၣ်ယုထီၣ်ဝဲလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကလီၤဟ့ၣ် တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃး ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်တၢ်ထၢတၢ်ခိတၢ်သ့တၢ်ဘျါသဲစးလီၤတၢ်လီၤဆဲး ဒီးတဲနၢ်ပၢ်စ့ၢ်ကိးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်ခိတၢ်သ့လၢ ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်ထၢတၢ်ဝဲလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်သုဝဲလၢကျဲၤလဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်တမ့ၢ်ပုၤထဲတဖုလၢ အယုတၢ်ခိတၢ်သ့လၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တခိ ကီၢ်ပယီၤသုး, ကီၢ်ပ ယီၤပဒိၣ်ဒီးလီၤကဝီၤခိပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ယုစ့ၢ်ကိးတၢ်ခိတၢ်သ့တဖၣ်လၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်တကးဘၣ် ယုစ့ၢ်ကိး ဝဲလၢ ပုၤကူၣ်လဲၤမၤကၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ။ အဒိ, သုးစကီၤတၢ်သိၣ်လိကိၣ်ကရူၢ် လၢအအိၣ်လၢ ပယုၣ်နီၤသုး

ကလၢၤတၢ်တီခိင်ရိၣ်မဲအဖီလၢ်မၤသဝီဖိသ့တဖၣ် ဟ့ၣ်တၢ်ခိတ်သ့ဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဖျါတၢ်သၣ်လၢအဟး ထီၣ်လၢတၢ်ဆၢကတိတ်သ့တဖၣ်အဖီခိင်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၣ် ခိပနံၣ်လၢအမ့ၢ် စ့ၤကဘၤ (ဇေကျွာ်ကုမ္ပဏီ) တုၤထီၣ် ဝဲကျဲးအံၤတဘီ ဒီးတုၤထီၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်သမံသမိးတြၢလၢကထၢတၢ်ခိတ်သ့လၢ ပုၤလၢအသူကျဲးဒီးနီၣ်သိလ့ၣ်သ့တဖၣ် အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ယီၤ သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢခွၢ်အံၣ်ယုၣ်ဒီး ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တၢ်ပဖီလၢ်သ့တဖၣ် အတၢ်ဘၣ် ယိၣ်ဘၣ်ဘီဘၣ်ယး အဝဲသ့တဖၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတ်သ့လၢ ခွၢ်အံၣ်ယုၣ်ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ခံဖုလၢာ်န့ၣ်လီၤ.

နီၣ်တ--- တဲလၢ,

“ယဆိမိၣ် ပဝဲပုၤမၤဝဲၤဖိသ့တဖၣ် ပအံၣ်ဒီးအိၣ်ဆိးဒီးဖံးအိၣ်မၤအိၣ်တၢ်မုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်လၢပစံာ်ပုၤခးပုၤလီၤ. ဘၣ် ဆၣ်ခိဖျါလၢ ပအိၣ်လၢခွၢ်အံၣ်ယုၣ်ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ခံဖုလၢာ်တၢ်ပဖီလၢ်အယီၤ ဖဲအဝဲသ့တဖၣ်တၢ်ခိတ်သ့ လၢပအိၣ် န့ၣ် ပအိၣ်မုၢ်ပုၤဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤဒီးပတသ့ၣ်ဖံးညီဘၣ်. ပအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီလၢ ခုၣ်အံၣ်ယုၣ်မုၢ်တၢ် ပုၤတၢ်ခိတ်သ့ဒု ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်စ့ၢ်ကိးကထၢပုၤတၢ်ခိတ်သ့လီၤ. အဝဲသ့ခံဖုလၢာ်မုၢ်တၢ်ပုၤတၢ်ခိတ်သ့ဒု ပသးက လီၤဘုးလီၤတီၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.”

တၢ်ဂီၤလၢတၢ်ဖိခိၣ်သ့တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ခိၣ်အီၤ ဖဲလၢအိးကထိဘၣ် ,၁၈သီ, ၂၀၁၆နံၣ်, ကိုၣ်တဲၤ ကျဲးမုၢ်လီၤဆဲး ဒိၣ်ဖးခိၣ်ဝုၢ်, တီအူ ကီၢ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤဒုးနံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ပုၤန့ၢ်စီန့ၢ်ကမိၤလၢအမ့ၢ် ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, သုၣ်ပုၤဝဲၤကျိၤသ့တဖၣ် တုၤထီၣ်ဝဲတၢ်သမံသမိး တြၢ ဒ်သိးကထၢဝဲတၢ်ခိတ်သ့သ့တဖၣ်လၢ ပုၤမၤကၤတၢ်ဖိသ့တဖၣ် လၢအမ့ၢ်သိလ့ၣ်ဒီးသိလ့ၣ်ယီၤကစၢ်သ့တဖၣ်အအိၣ် ခိဖျါ လၢအဝဲသ့တီဆုၢ်မၤအံးသၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သမံသမိးတြၢဝဲအံၤ အဝဲသ့တဆိလီၤဝဲယံာ်ယံာ်ဘၣ်. အဝဲသ့ဟးဆိလီၤဝဲလၢ တၢ်လီၤတတီၤဘၣ်တတီၤ လၢကထၢ တၢ်ခိတ်သ့သ့တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

တၢ်နီၤဖးတၢ်န့ၣ်တၢ်ဆၢ

ဖဲ ၂၀၁၆နံၣ်အဆၢကတိတ် KHRG ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကစီၣ်သ့တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ် မူၤစလုၤသ့တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ် ဒီးတၢ်နိးတၢ်ဘျးလၢအမ့ၢ် တၢ်နီၤဖးတၢ်န့ၣ်တၢ်ဆၢသ့တဖၣ်လၢ ပုၤတဝၢပုၤတနီၤလၢအအိၣ်လၢ တီအူကီၢ်ရှ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. KHRG လီၤကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဂၤ ကွဲးဖုၣ်ကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ယး တၢ်ကဲထီၣ်အသးလၢသၢ ဒီးမိၣ်သ့ၣ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်လၢ,

“ကလုာ်န့ၣ်ဖိသ့တဖၣ် အိၣ်ဆိးလၢ သၢဒီးမိၣ်သ့ၣ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ် ဒီးမူၤစလုၤစ့ၢ်ကိးအိၣ်ဆိးစ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်လီၤ. မူၤစလုၤအိၣ်ဖဲန့ၣ်သ့တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထံၣ်ဆံးကွၢ်တလီၤအီၤ ဒီးဘၣ်တၢ်ကတိတ်လီၤအီၤလၢ အတၢ်ကြၢးတဘၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.”

မူစလုလုအအိဉ်လု၊ ဒိဉ်ဖးခိဉ်ကီဆဉ်တနီ၊ ဘဉ်တံထံဉ်ကမဉ်အီလု၊ လီကဝီပုနုနီကမီဒီး ပုလု၊ အယုသုတဖဉ်လု၊ အဝဲသုဉ်အမကမဉ်ကီမုဉ် ဒီးဘဉ်ကွာ်ဆဉ်မဲဉ်ဝဲဒီး တံတုတုသုဉ်တဖဉ်အါမး ဖဲအဝဲ သုဉ်မတုဘဉ်တုဘါ နံဒိဉ်နံထီသုဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီ၊ ဖဲလုဖျါတြုအါရံ၊ ၂၀၁၆နံ န့ဉ်၊ KHRG လီကဝီ ပုမု သကိးတံဖိတဂု ဟ်ဖျါထီဉ်ဝဲလု၊

“ဖဲလုယုနုအါရံ၊ ၁၄သီ၊ ၂၀၁၆နံအနံ၊ မူစလုသုဉ်တဖဉ် ဆဉ်ဒီးမးဝဲ တံလုကဆုထီဉ်ကုသးအမူး (ritual bathing ceremony) ဖဲသုဒီးမုဉ်သုဉ်ဝဲ၊ တီအူကီရှပ်န့ဉ်လီ၊ မူစလုတဂုလုလုလု၊ အယုနုလီလု၊ သုဒီးမုဉ်သုဉ်ဝဲ လုကလဲဝဲဆုမူစလု (ritual bathing ceremony) အမူးအခါ အဝဲသုဉ်ဘဉ်ဟုဉ်တဂု ၂၀၀ကူး န့ဉ်လီ။”

လုအပူကွာ် KHRG ဟ်ဖျါထီဉ်တံဂုဘဉ်ယး မူစလုလုအအိဉ်လု၊ သုဒီးမုဉ်သုဉ်ဝဲတနီ၊ ဘဉ်တံဟံးဂုဝီအီလု၊ လုအုမုဉ်တုန့ဉ်လီ၊ အုမုဉ်တုမုဉ်ကီပယီပယီကီလီလံတဂု လုအမတုလုရုဉ်ခါကီဝဲဉ်န့ဉ်လီ၊ ဆုကတီ ခဲအံအဝဲကဲထီဉ်ကုဝဲ (လ.ဝ.က) ပဒိဉ်ဒီးမုဉ်စုကိးတံဘဉ်တုဘါ ပုပယီလီဆုဉ်နီ၊ ကရုခိဉ်လုအကစဉ်ဒဉ်ဝဲ ယုထုထီဉ်အသးန့ဉ်လီ၊ အဝဲဂုကုးစးနီဖျါထီဉ်ကွာ် မူစလုလုအအိဉ်လု၊ သုဒီးမုဉ်သုဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီ၊ ဖဲ ၂၀၁၆ နံဉ်၊ တံမးဝဲ (ritual bathing ceremony) မူးဝံအလီခံ အုမုဉ်တု ထံဉ်ကမဉ်ဝဲ ပု မူစလု၊ ၇ကု လုအမု ပုဟုဉ်ဆါအိဉ်နုသုဉ်ဖိသုဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီ၊ နီလဲဉ်ဂု၊ နီလဲဉ်ဂု၊ တံဂုဝဲအံမုတမု၊ တံအနီကီဘဉ်ဆဉ်သနကု လီကဝီဖိသုဉ်တဖဉ် ထံဉ်အဝဲသုဉ်လုအအိဉ်တကပုန့ဉ်လီ၊ တံဂုတဖဉ်အံ၊ တမုတံအမုအတီဘဉ်ဆဉ် အုမုဉ်တုပတံထီဉ်တံဂုဘဉ်ယး တံထံဉ်ကမဉ်ဝဲအံဆု ကီပယီသုဒီးမုဉ်ကီဆဉ်ခိဉ်အိဉ်ယံ မူစလုလုအအိဉ် လုတံလီဂုလုသုဉ်တဖဉ် တံတဟုဉ်တံပျုလု၊ အဝဲသုဉ်ကမံတံလုသုဒီးမုဉ် သုဉ်ဝဲဖဲအဝဲသုဉ်လဲတဘျီလု လုန့ဉ်ဘဉ်လီ၊

နီလဲဉ်ဂု၊ နီလဲဉ်ဂု၊ တံပဲဉ်ထံနီဖးတံနုတံဆု၊ ဒီးအဝဲသုဉ်ကဒီးနုဘဉ်ပုဟီဉ်ခိဉ်ဖိးခိဉ်ယာ်အကီ မူစလု၊ သုဉ်တ ဖဉ် ဘဉ်ကွာ်ဆဉ်မဲဉ်ဒီးတံနီးတံဘျးဒီးအံသုဉ်တဖဉ်အံ၊ တမုထဲအကဲထီဉ်အသးလု၊ ဒိဉ်ဖးခိဉ်ကီဆဉ်၊ တီအူ ကီရှပ်ဘဉ်န့ဉ်လီ၊ မုမုတခီလီကဝီသီခါလုအအိဉ်လု၊ သုဉ်ခုဉ်ဆုဉ်သဝီ၊ ယုတုဂုလုကရု၊ ယုတုဂုကီ ဆဉ်၊ တီအူကီရှပ် ကျးလီဝဲတံဒုးသုဉ်ညါပနီဉ်တခါလု၊ တံတသုဉ်ညါအဝဲသုဉ်ကျးလီ၊ ဝဲမုနုမုသီတဘျီအိဉ် ကွဲးလီအသးဘဉ်ယးတံဘျုသုထံဉ် လုပုဘါသီခါလုအအိဉ်လုသဝီပု၊ သုဉ်တဖဉ်ဘဉ်လုပိးမးထွဲန့ဉ်လီ၊ တံဘျုသုထံဉ် မုဝဲ-

“၁) မူစလုသုဉ်တဖဉ် တံတဟုဉ်တံပျုလု၊ အဝဲသုဉ်ကမံတံလုသဝီပုဘဉ်၊ ၂) ပုသဝီဖိသုဉ်တဖဉ်တကြး ပုတံ၊ ဆါတံ မုတမုဒီးလဲလီဟီဉ်ခိဉ်လုမူစလုအအိဉ်ဘဉ်၊ ၃) ပုဘါသီခါသုဉ်တဖဉ် တဘဉ်ထီဉ်ဖိနုမု ဒီးပုမူစလုဖိသုဉ်တဖဉ်ဘဉ်န့ဉ်လီ။”

လုတံဂုသုဉ်တဖဉ်အံအဖိခိဉ် သဝီဖိတနီဟ်ဖျါထီဉ်ဝဲလု၊ အဝဲသုဉ်တတုလီတံဘျုလု၊ ဘဉ်တံကွဲးလီအီလု၊ လုတံပနီဉ်ဒုးသုဉ်ညါအပုဘဉ်၊ ဘဉ်ဆဉ်သနကုအဝဲသုဉ် ကထုးကွာ်တံပနီဉ်ဒုးသုဉ်ညါအကီအဝဲသုဉ် ထုးကွာ် ဝဲတဘျီဘဉ် ခိဉ်လုအဝဲသုဉ်ပျုဝဲလု၊ ပုကမုအီတံတမံမံန့ဉ်လီ၊

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိန္နအီၤဖဲလါမ့ၤ, ၁၂၁၆, ၂၀၁၆ နံၣ်, သုၣ်ခွၢ်ဆုၣ်သဝီ, ယၢ်တၢ်ရှၢလုကရူၢ်, ယၢ်တၢ်ရှၢကီၢ်ဆၣ်, အူကီၢ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်ဒုးသုၣ်ညါပနီၣ်တခါလၢ ဘၣ်တၢ်ကျးလီၤအီၤလၢ သဝီဖိသုၣ်တဖၣ်အဟံၣ်ဗၢညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးသုၣ်ညါပနီၣ်အိၣ်ကွဲး လီၤအသးဘၣ်ယးတၢ်ဘျါလၢအထီၣ်ခါ မူၤစလုၤသုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးသုၣ်ညါတခါအံၤ အခိၣ်တၢ်အိၣ်ကွဲးလီၤအသးလၢ တၢ်လီၤဝဲအံၤပုၤလၢဘါအံၤစလုၤသုၣ်တဖၣ် တဘျီအိၣ်ဘၣ်. တၢ်ဘျါထီၣ်ခါမူၤစလုၤအိၣ်ကွဲးလီၤအသး သၢထံၣ် လၢဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ လီၤကဝီၤသီခါသုၣ်တဖၣ်ဒ်အံၤ- ၁. မူၤစလုၤသုၣ်တဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်တၢ်ပျံလၢ အဝဲသုၣ်ကမံတီၢ်လၢသဝီပူၤဘၣ်. ၂. ပုၤသဝီဖိသုၣ်တဖၣ် တဘျီပူၤတၢ်, ဆါလီၤန့ၣ်မ့ၤတဖၣ်ဒ်လဲလီၤဟီၣ်ခိၣ်လၢမူၤစလုၤအအိၣ်ဘၣ်, ၃. ပုၤဘါသီခါသုၣ်တဖၣ် တဘျီထီၣ်ဖိန့ၣ်မါဒီး ပုၤမူၤစလုၤ ဖိသုၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတနီၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ အဝဲသုၣ်တတူၢ်လီၤတၢ်ဘျါလၢဘၣ် တၢ်ကွဲးလီၤအီၤလၢ တၢ်ဒုးသုၣ်ညါပနီၣ်အပူၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်သန့ကုၤအဝဲသုၣ်တထုးကွံာ်တၢ်ဒုးသုၣ်ညါ ပနီၣ်ဘၣ်ဒီးပျံလဲလၢ အဝဲသုၣ်မ့ၤထုးကွံာ်ဝဲန့ၣ် တၢ်ကကဲထီၣ်ဘၣ်ဖုးအသးဒီး အဝဲသုၣ်တမံၤမံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးသုၣ်ညါပနီၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ကျးလီၤအီၤလၢလီၤကဝီၤသီခါသုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့

သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢတီအူကီၢ်ရှ်သုၣ်တဖၣ် ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအဂီၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီး တၢ်တြီၤမၤတံာ်တၢ်အကလုာ်ကလုာ် ခိဖျါလၢကသံၣ်ကသီသုၣ်တဖၣ်တအိၣ်လၢအိၣ်ပဲၤ ဒီးဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိစ့ၢ်ကီးတအိၣ်ကူအိၣ်လၢဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. လၢတီအူကီၢ်ရှ်အပူၤ ဆူၣ်ချ့တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ ဒီးဆူၣ်ချ့ကသံၣ်ဒီးသုၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤဒီးသုၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ဒီးဆူၣ်ချ့ကရၢသဘျီကရူၢ်သုၣ်တဖၣ် လၢတီအူကီၢ်ရှ်ဒီးဘၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲ၂၀၁၆နံၣ်အပူၤန့ၣ်, သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ ခုၣ်အိၣ်ယုၣ်တၢ်ပာ်ဖိလၢသုၣ်တဖၣ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဆူၣ်ချ့တၢ်မၤစၢၤကလီလၢထၢၣ်ဝံချ့ဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိကရူၢ် (BPHWT),⁷ Free Burma Ranger (FBR)⁸ ဒီး KNLA ကသံၣ်သုး ကရူၢ်, ကညီဘျါထံခဝုၣ်ရှၢၣ် ဒီးဆူၣ်ချ့မၤစၢၤကရၢလၢအဂၤသုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့ကုၤဆူၣ်ချ့မၤ စၢၤကရၢသုၣ်တဖၣ်ထီၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီး ကသံၣ်ကသီတအိၣ်ကူအိၣ်လၢ လၢကမၤလၢပဲၤသဝီဖိသုၣ်တဖၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ် လီၤဆီဒၣ်တၢ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢသဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ ခိခိၣ်ပုၤလၢကျါလၢတီအူကီၢ်ရှ်သုၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

⁷ ထၢၣ်ဝံချ့ဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိကရူၢ် Backpack Health Worker Team (BPHWT) အံၤမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကရၢကရိလၢအမၤစၢၤဝဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီး ဟ့ၣ်လီၤကသံၣ်ကသီတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်ဆူထံလီၤကီၢ်ပူၤ ပုၤယုၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးသုၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

⁸ Free Burma Ranger (FBR) အံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ ၁၉၉၇နံၣ်ခိဖျါကီၢ်ပယီၤသုးအတၢ်ဟဲထီၣ်ဒုးအယိန့ၣ်လီၤ. FBR မ့ၢ်ဝဲကလုာ်န့ၣ်သုၣ်တဖၣ် တၢ်ဟ်ဖျါမၤသကိးတၢ်ကရၢ ဒီးဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဝဲ ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်လိၣ်ဘၣ်ဒ်အမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, တၢ်အိၣ်ကုဒ်အလီၢ်, တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ, ဒီးတၢ်ကူတၢ်ကသုၣ်တဖၣ် ဆူပုၤထံဖိကီၢ်ဖိလၢ အအိၣ်လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်လီၤကျဲ လီၤဆီ ဒၣ်တၢ်ပုၤသုၣ်တဖၣ်လၢဘၣ်ယုၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်အယိ လၢအမ့ၢ် IDPs သုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲ ၂၀၁၆ နံနက်အတီၢ်ပူၤ သဝီဖိခိၣ်ဖိၣ်ခိၣ်ယာ်လၢအအိၣ်လၢ နီၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် ဆူၣ်ချ့တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤအဂီၢ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သ့ၣ် တဖၣ်သ့ၣ် ထီၣ်တၢ်တၢ်ဆၢၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢခိၣ်ခိၣ်ကစၢ်ကျါတနီၤ ဘၣ်ဆၣ်သန့ကွၢ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တသ့အီၤ ဘၣ်ခိၣ်ဖျါလၢဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် တအိၣ်ကူအိၣ်လၢဒီးကသံၣ်စ့ၢ်ကိးတအိၣ်ဘၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢဒီးဖးခိၣ် ကီၢ်ဆၣ်အပူၤ ဆူၣ်ချ့တၢ်ပိးတၢ်လီၤ ဒီးကသံၣ်ကသီလၢဝုၤပူၤဒၣ်လဲၣ် တအိၣ်လၢအိၣ်ပုၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၣ်အန့ၣ်, သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကတိၤထီၣ်ဖျါဒဲလၢ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီး တၢ်တၢ်တၢ်တဖၣ် လၢတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ ခိၣ်ဖျါလၢ ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တဖၣ်မၤမူဒါတၢ်မၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

“ဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ယုထၢဝဲသ့ၣ်တဖၣ် တကူစါယါဘျါပုၤဆါသ့ၣ်တဖၣ် လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီး တမၤတၢ်မၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်. နီၣ်အသိးစ့ၢ်ကိး ကသံၣ်လၢကကူစါယါဘျါပုၤဆါအဂီၢ်စ့ၢ်ကိးတအိၣ်ဘၣ်. တဘျီတခါ အဝဲသ့ၣ်ဟဲဟ့ၣ်လီၤကသံၣ်ဒီးဟဲမၤပုၤအမူအဒါဝဲ က့ၤကဒါက့ၤဆူအဝဲသ့ၣ်တၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တနီၤ တဟဲ တုၤလၢသဝီဘၣ် ဒီးက့ၤကဒါက့ၤန့ၣ်လီၤ.”

သဝီဖိအဂၤတဂၤ လၢအအိၣ်လၢ နီၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ,

“ဒီးကထၢၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကွၢ်ထွဲကဟုကယာ်ထဲ ပုၤဆါလၢဟ့ၣ်အီၤတၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ် ဒီးဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးလၢဆိးန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လီၤ. ပုၤဆါသ့ၣ်တဖၣ် ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ဟ့ၣ်မ့ၢ်တန့ၣ်ဘၣ်န့ၣ် ဒီးကထၢၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တကွၢ်ထွဲကဟုအီၤအါဘၣ်. ပုၤဆါလၢတၢ်ချ့သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဟဲထီၣ်တၢ်ဆၢၣ်ဟံၣ်န့ၣ် ဒီးကထၢၣ်အဲၣ်ဒီးဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်ကဟဲပုၤလုၤဒီးကသံၣ် လဲးမး (လၢကဟ့ၣ်တၢ်ကူဆါယါဘျါအပူၤ)န့ၣ်လီၤ.”

ခိၣ်ဖျါလၢတၢ်နိးတၢ်ဘျး ဒီးတၢ်တၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒ်အံၤအယိၣ် သဝီဖိတနီၤဘၣ်သံကွံာ်ဝဲခိၣ်ဖျါလၢဟ့ၣ်တၢ် ဆါဟံၣ်အ ပူၤတန့ၣ်ဘၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ခိၣ်ဆၢတၢ်နိးတၢ်ဘျးဒီးတၢ်တၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် တဘျီတခါသဝီဖိတနီၤ အဲၣ်ဒီးသ့ၣ် ကသံၣ်သ့ၣ်ဂံၢ် ဝဲၣ်စဲ နီၣ်န့ၣ်ဒီးချ့းစိၤကသံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, KHRG လီၤကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ် ဝဲလၢ သဝီဖိတနီၤ အဲၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် မိၢ်ဒါဆူၣ်ချ့တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤလၢ လီၤကဝီၤပုၤကွၢ်ထွဲမိၢ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ် ခိၣ်ဖျါလၢအဝဲသ့ၣ် အဲၣ်ဒီးအိၣ်ဖျါအဖိ နီၣ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါအဖိ နီၣ်မိၢ်ပံၤဖုလုလၢလၢပုၤအသိး ခိၣ်ဖျါလၢအဝဲသ့ၣ် ကအိၣ်ဖျါအဂီၢ် ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စုတန့ၣ်ဘၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆါဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ယံၤဒိၣ်မးအယိၣ်န့ၣ်လီၤ. KHRG ပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကဲထီၣ်အသးတခါလၢ ဖဲၣ်ၣ်ၣ်န့ၣ်အဆၢကတီၢ် သဝီဖိတဂၤ လၢအအိၣ်လၢ ယ--- သဝီ, နီၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှင်စူးကွံာ်အသး ဖဲအအိၣ်ဖျါအဖိဆၢကတီၢ်,

“ဖဲနီၣ်ထ--- ကအိၣ်ဖျါအဖိဆၢကတီၢ် အဂံၢ်စၢ် ဒီးအတၢ်လီၤစ့ၢ်ကိး အိၣ်ယံၤဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒါး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆါဟံၣ်အယိၣ် အဝဲဒီးအဖိလၢကအိၣ်ဖျါဝဲတဂၤ သံကွံာ်ဝဲခိၣ်လၢာ်န့ၣ်လီၤ.”

ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးအဟုးအသးသ့ၣ်တဖၣ် ကယုထၢတၢ်ကူစါယါဘျါအကလုာ် ဒ်အဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးဝဲအသိးအဂီၢ် တၢ်ခွဲး တၢ်ယာ်စ့ၢ်ဝဲ ခိၣ်ဖျါလၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အပူၤကွၢ်အိၣ်ဖျါအဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဝဲသဝီဖိလၢ, ပုၤလၢအဲၣ်ဒီးအိၣ်ဖျါအဖိ နီၣ်မိၢ် ပံၤဖုတၢ်ဒုးအိၣ်ဖျါအလုာ်အလၢသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်စု ၅၀၀၀ကွး တုၤ ၃၀,၀၀၀ကွး နီၣ်စုအိၣ်လိးတခါန့ၣ် လီၤ. တၢ်အိၣ်လိးဝဲအံၤကဲထီၣ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အခွဲးအယာ်လၢ ကဒီးန့ၣ် ဘၣ်ဆူၣ်ချ့တၢ်ကူစါယါဘျါ နီၣ်မိၢ်ပံၤဖုလုလၢလၢအသိး ဒီးကဲထီၣ်တၢ်ပဲာ်ထံနီၤဖး တၢ်အန့ၣ်အဆၢတခါစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ခိၣ်ဖျါလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးတၢ်နိးတၢ်ဘျးအကလုာ်ကလုာ်အယိၣ် သဝီဖိအါဂၤအဲၣ်ဒီးသ့ၣ် ကသံၣ် သ့ၣ်ဂံၢ်ဝဲၣ်စဲ နီၣ်န့ၣ်ဒီးချ့းစိၤကသံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ခိၣ်ဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်မၤန့ၣ်ဝဲညီ တကးဘၣ် မ့ၢ်တၢ်တခါလၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်

န့ၣ်ဝဲဒီးလၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤစ့ၤအယီၤန့ၣ်လီၤ. အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ် သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ တီအူကီရ်ရှ်သ့ၣ်တဖၣ်တဒီးန့ၣ် ဘၣ် တၢ်ကူစါယါဘျါလၢလၢပုၤပုၤလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်မ့တမ့ၢ်ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အိၣ်ဘၣ် ခိဖျါလၢကသံၣ် ကသီတအိၣ်ကူ အိၣ်လၢ ဒီးဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိတနီၤ ကူစါယါဘျါတၢ်တဂ့ၢ်ဘၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်တဆူၣ်ဘၣ်အခါ ဘၣ်ပုၤအိၣ်ဒၣ်ကသံၣ်လၢကသံၣ်ကျးလၢအအိၣ်ဘူးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ် ဆူၣ်ချ့တၢ်ကူဆါယါဘျါလၢတီအူကီရ်ရှ်အဂီၢ် ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမိၤ ခဲလၢာ် ကဘၣ်မၤလီၤတၢ်ဝဲလၢပုၤကိးဂၤဒီးကဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ကူဆါယါဘျါတုၤသိးထဲသိး လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်နီၤဖးတၢ် န့ၣ်တၢ်ဆၢဒီးကဘၣ်မၤလီၤတၢ်စ့ၤကိးဝဲလၢ သဝီဖိလၢအိၣ်ဒီးသ့ လုၢ်လၢ်ထူသန့တၢ်ကူစါယါဘျါသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ကဟံး ကအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၣ်အန့ၣ် ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢအိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမိၤခဲလၢာ် ကဘၣ်မၤလီၤတၢ်ဝဲ လၢဆူၣ်ချ့တၢ်ပိး တၢ်လီၤ, ကသံၣ်ကသီ ဒီးဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကအိၣ်ကူအိၣ်လၢပုၤလီၢ်ကဝီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်အိၣ်လဲ လါအိးကထိဘၣ်, ၂၆သီ, ၂၀၁၆န့ၣ်, ဖဲသၢဒီးမိၣ်သ့ၣ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၢ, တီအူကီရ်ရှ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤလၢစုစုတဘျုးဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် ဒီးကထၢၣ်စီၤန့ၣ်ဆၢ ဒီးကသံၣ်သရၣ်အဂၤလၢအဟဲလၢ KNLA သုးဆူၣ်ချ့ဝဲကျါ သ့ၣ်တဖၣ် ဟဲကွဲးကါ (ဖွဲး) န့ၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အမၢ်ချဲဖဲသၢဒီးမိၣ်သ့ၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤလၢစုစုတဘျုး ဟံးဖျါထီၣ်သဝီဖိသ့ၣ် တဖၣ်ဒီးသကိးတၢ်ဂီၤဖဲအဝဲသ့ၣ်ကူဆါအမၢ်ချဲလၢ KNLA သုး ဆူၣ်ချ့ဝဲကျါအိၣ်ဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကူစါယါဘျါအံၤ တၢ်ဟ့ၣ် လီၤကလိအိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွၢ်လံာ်လံာ် တၢ်ကူစါယါဘျါအံၤတအိၣ်ဘၣ်အယီၤသဝီဖိအါဂၤ ဟံးယုၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်လၢ NLD ပဒိၣ် သ့ၣ်တဖၣ် ဟဲဒီးန့ၣ်စ့ၤကိးတၢ်ကူစါယါဘျါကလိအံၤန့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

စးထီၣ်လၢ ၂၀၁၂န့ၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤ ဒီးထံကီၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအဆၢကတီၢ် တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးမ့ၢ် လီၤစ့ၤဘၣ်ဆၢသန့က့ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်အိၣ်သးလၢ တီအူကီရ်ရှ်သ့ၣ်တဖၣ် တဂ့ၤထီၣ်ဒီးဘၣ်ခိဖျါလၢ ကွီ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တအိၣ်လၢအိၣ်ပုၤ ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်လၢာ်ဘျုးလၢစ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်အါ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့အပတီၢ်ဒီးကွီသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အကံၢ်အစိတထီၣ်ဘး, တကးဒီးဘၣ်ကလုာ်န့ၣ်ကျိၣ်လံာ်လံာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်တဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်ကသိၣ်လိအိၣ်လၢ ကွီတၢ်သိၣ်လိအဆၢကတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတီအူကီရ်ဆၢအပူၤ ကွီအိၣ်ဝဲ ၃ကလုာ်လၢအမ့ၢ် ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်ကွီ, ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကွီ ဒီးကမျၢၢ်ကွီသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၢ, တီအူကီရ်ရှ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကွီတၢ်ပိးတၢ်လီၤ ဒီးကျိၣ်စုတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်, ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ် ဒီးကရၢသဘျုးသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်ဘၣ်ဆၢ

တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအကလုာ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပဲၤထီၣ်ဘိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီးကျိၣ်စ့ တၢ်ဟ့ၣ်ဘူးဟ့ၣ်လဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကိုသရၣ်/သရၣ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအသိၣ်လိာ်တၢ်လၢကို (၃) ကလုာ်အံၤ အဝဲသ့ၣ်ဒီး န့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဒီးသီးလိာ်အသးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤကိုသရၣ်/သရၣ် မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်လၢလဲ လၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အအိၣ် ဒီးခ့ၣ်အဲၣ်ယုၤကိုသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဘူးတၢ်လဲၣ်လၢ ကူၣ်သ့ၣ်ဆဲးလၢဝဲၤကျိၤ (KED) အအိၣ်, မ့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၤဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တခီဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤလၢ သဝီဖိသ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတီအူကီရ်ရှင်အပူၤ ကိုဖိမိၢ်ပၢ်အါဂၤလီၤဆိၣ်တၢ် မိၢ်ပၢ်လၢအဆၢအဖိလၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကိုသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၢ်ဒီးကျိၣ်စ့တၢ်ဂ့ၢ်ကိလၢ ကဆၢအဖိလၢကိုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ထီၣ်သတြီၤ ဖိသၣ်လၢအထီၣ်ကိုလၢခ့ၣ် အဲၣ်ယုၤကိုသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဃးဒီးကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤန့ၣ် (KED) ဟ့ၣ်မၤစၢၤဝဲၣ်လၢန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်ဖိသၣ် လၢအထီၣ်ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကိုသ့ၣ်တဖၣ် တဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကလိာ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၣ်အန့ၣ် ဖဲ ၂၀၁၆ နံၣ်အဆၢကတီၢ် တၢ်ယုကျိၣ်ယုစုလၢကိုဖိမိၢ်ပၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်အါထီၣ် ခီဖျိလၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကိုသ့ၣ်တဖၣ်ယု ထီၣ်စုလၢအတဖိးသဲးစး လၢကိုဖိသ့ၣ်တဖၣ် အအိၣ်ခဲအံၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ယုကိုသရၣ်/သရၣ်မုၢ် သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်လဲၣ်တၢ်က့ၤအပူၤ, ကျူၤရှၢၤပူၤ, ကိုတၢ်ပိးတၢ်လီၤဒီး ကိုတၢ်လိာ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ ဒီးယုစုၢ်ကိးပုၤကိုဖိလၢ ကဟ့ၣ် ကိုသရၣ်တဖၣ်ဘူးလဲၣ်စုၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိၣ်ကိုဖိမိၢ်ပၢ်တနီၤဆၢအဖိလၢကိုတနီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, ဖိသၣ်လၢအထီၣ်တီၤဖုၣ်ကိုလၢ သၢဒီးကွဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဟ့ၣ်စ့တဂၤ ၅၀၀ တုၤ ၁၀၀၀ကွး လၢကို သရၣ်/သရၣ်မုၢ်တၢ်လဲၣ်တၢ်က့ၤအဂီၢ်, ဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်စုၢ်ကိးစုလၢ ကါန့ၣ်ကိုသရၣ်အဂီၢ် တကးဘၣ် ဖဲကိုသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးကိုတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအမူးတဘျီလၢလၢ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်စုၢ်ကိးစုန့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တကးဒီးဘၣ် ကိုဖိလၢအ ထီၣ်ကီၢ်ပယီၤကိုသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ပူၤလံာ်ကွး, လံာ်မိၢ်ပုၤဒီးကိုတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢ အလိာ်ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. သနၣ် ကုတီၤဖုၣ်ကိုဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤကလိာ်အဝဲသ့ၣ် ကိုတၢ်ပိးတၢ်လီၤဒီးတၢ်လိာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဆၢၣ် အဝဲသ့ၣ် တဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲလၢလၢလိာ်လိာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကျိၣ်စ့တၢ်ဂ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အကံၢ်အစီတဘၣ်လီၤဘၣ်စးဘၣ်တဖၣ် ကဲထီၣ်တၢ်တြီၤမၤတံာ်တၢ်လၢ လၢတီ အူကီရ်ရှင်အပူၤကိုဖိတဖၣ် ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကံၢ်စီဂ့ၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ လၢအပတီၢ်ထီၣ်တီၤဖုၣ်ကိုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ် ပယီၤကိုသရၣ်/သရၣ်မုၢ် လၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ဒီးလဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤအဖိခိၣ် အဝဲသ့ၣ်တလဲၤသိၣ်လိ တၢ်လၢကိုထီၣ်ဘိၣ် ခီဖျိလၢတနီၤအတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိုသရၣ်/သရၣ်မုၢ်တနီၤ အဝဲသ့ၣ် က့ၤဟးအိၣ်သကိးအဟံၣ်ဖိယိဖိ လၢဝုၤပူၤခဲအံၤခဲအံၤဒီးတနီၤတခီ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ပုၤန့ၣ်စိန့ၣ်ကမိၤဒ်အမ့ၢ် သၢဒီးကွဲၣ် ကီၢ်ဆၢၣ်ကူၣ်သ့ဝဲၤကျိၤသ့ၣ်တဖၣ် ကိးအိၣ်ဖိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ် ခဲအံၤခဲအံၤအယိ အဝဲသ့ၣ်လဲၤသိၣ်လိတၢ်တချုးဘၣ်န့ၣ် လီၤ. ခီဖျိလၢကိုသရၣ်/သရၣ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တလဲၤသိၣ်လိတၢ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဒီးလီၤဟိလီၤဖျၢၣ်လၢ တၢ်သိၣ်လိ အါအယိကဲထီၣ်တၢ်မၤတံာ်တၢ်က့ၤကိုဖိတၢ်မၤလိ ဒီးကဲထီၣ်စုၢ်ကိးတၢ်တၢ်လၢကိုဖိအါဂၤအဂီၢ် လီၤဆိၣ်တၢ် ကိုဖိလၢအဘၣ်ဒီးစး ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တၢ်ဒီးစး ဒ်အမ့ၢ်ပုၤလွံၢ်တီၤဒီးယိးတီၤကိုဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျိလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ကိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ထီၣ်အယိ ကိုဖိအါဂၤလၢကဖျိထီၣ်ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တၢ်ဒီးစးအဂီၢ် အဝဲသ့ၣ် ဘၣ်လဲၤထီၣ် ကျူၤရှၢၤ လၢကိုသရၣ်တနီၤ ဒူးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ ဒ်သိးကမၤန့ၣ်အါထီၣ်တၢ်ဟဲန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ ကိုဖိလၢ လွံၢ်တီၤဒီးယိးတီၤ လၢအထီၣ်ကျူၤရှၢၤသ့ၣ်တဖၣ် တနံၣ်အတီၢ်ပူၤအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ကျူၤရှၢၤပူၤတဂၤ ၃၀၀,၀၀၀ကွး တုၤ ၆၀၀,၀၀၀ကွး န့ၣ်လီၤ. KHRG လီၤကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကတီၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢ ခီဖျိလၢကျူၤရှၢၤသန့ သ့ၣ်တဖၣ်အယိ ပုၤကိးဂၤဒီးတဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်ယုးယာ်တုၤသိးထဲသိးဘၣ် ခီဖျိလၢကိုဖိအါဂၤ ဟ့ၣ်ကျူၤရှၢၤပူၤ တန့ၣ်ဘၣ် ဒီးဘၣ်ဒ်စုၢ်ကိးတီၤဒီးတၢ်သိၣ်လိသ့ၣ်တဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

“ခီဖျါလၢက့ၤၤၤတၢ်သိၣ်လိအယီၤ ကိုသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်တက့ၢ်ထွဲဒီးသိၣ်လိကိုဖိလၢတီးပူၤသ့ၣ်တဖၣ်လီၤတၢ်လိဆဲးဘၣ် အဝဲသ့ၣ်တက့ၢ်ထွဲဒီးကဟုကယၢ်ထဲကိုဖိလၢအထီၣ် က့ၤၤၤလီၤဆီလၢတီးဒီးအချၢသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.”

လၢတၢ်ဂၢ်ဝဲအံၤအဖီခိၣ် ကိုဖိမိၢ်ပၢ်တနီၤထုးထီၣ်ကွၢ်အဖိလၢကိုန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂၢ်ကီအဂၤလၢအမၤဘၣ်ဒိတၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့မ့ၢ်ဝဲ ကိုသရၣ်/သရၣ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တလၢတပုၤ ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကို လၢခိခိၣ်ကစၢ်ကျါသ့ၣ်တဖၣ်ကိုသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဟးထီၣ်ကွၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိအပူၤ ဒီးပုၤလၢန့ၣ်လီၤသိၣ်လိတၢ်လၢအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နီလဲၣ်ဂ့ၤ နီလဲၣ်ဂ့ၤ ကိုလၢအအိၣ်လၢဝုၤပူၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒၣ်လဲၣ် ကိုသရၣ်/သရၣ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တလၢတပုၤ ဒီးတၢ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကတံာ်ခီဖျါလၢကိုဖိနီၢ်ဂံၢ်အါ ဒီးကိုသ့ၣ်တဖၣ်ဆဲးဝဲအယီၤန့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ရဲလိာ်ဘၣ်ထွဲဒီး ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကျါသ့ၣ်တဖၣ် တလဲၤအသးဘၣ်ဂၢ်ဘၣ်ဝီဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲအဝဲသ့ၣ်တၢ်ဘၣ်ယီၣ်ဘၣ်ဘီ ဘၣ်ယးတၢ်အိၣ်ခိၣ်ဖးလံာ်ဆိးအိၣ်ထီၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် ကူၣ်သ့ဝဲကျါကရၢအပူၤ ဒီးသၢဒီးကွၢ်ကီၢ်ဆၣ်ကူၣ်သ့ခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤအဂံၢ်စၢ်ဝဲ ခီဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်တရဲၣ်ကျဲၤတုၤထီၣ်တီးဖျါကိုလၢအဝဲသ့ၣ်လိာ်ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ ဖိသၣ်လၢအအိၣ်လၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤလီၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဟီၣ်ကဝီၤ လၢဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မၢ် ဒီးတၢ်နိးတၢ်ဘျးအအၢအသီသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ် ခုၣ်အဲၣ်ယုၤ ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ခံဖုလၢ် တဟ့ၣ်ကျိၣ်စုတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ လၢလၢပုၤပုၤလၢတၢ်တုၤထီၣ်ကိုအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကလဲၤထီၣ်ကိုလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၤကိုအဂီၢ် ကိုသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ယံၤအယီၤ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤထီၣ်ဝဲတတုၤဘၣ်. ခီဖျါလၢတၢ်အိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယီၤ ဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကထီၣ်ဘၣ်ကိုဒီး ဒီးန့ၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လီၤမၤကွၢ်လၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နီလဲၣ်ဂ့ၤနီလဲၣ်ဂ့ၤ လၢတၢ်ခိၣ်ဆၢက့ၤတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် သဝီဖိအါဂၤဟံးဖျါထီၣ်အသးဒီးသ့ၣ်ထီၣ်ဝဲကမျါၢ် ကိုသ့ၣ်တဖၣ်အါဖျါၣ် နီသိးဒီးဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အစ့ၤကတၢ်ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲ ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. နူသဝီကမျါၢ်ကိုတနီၤ ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဒီးအမ့ၢ် စၢ်ဘီ, လံာ်ကွဲးဒီးလံာ်မိၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ (KED) အအိၣ်ဘၣ်ဆၣ်သန့က့ အဝဲသ့ၣ်ကဝါကိုသရၣ်အဂီၢ် ဘၣ်ဂဲၤပျါၣ်ဂဲၤဆုးဝဲသပုၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အိၣ်သးဒီးအံၤအဖီခိၣ်သဝီဖိတနီၤ တဘျီတခိၣ်တအဲၣ်ဒီး သ့ၣ်ထီၣ်ကိုလၢအကစၢ်ဒၣ်သဝီဘၣ် မ့မ့ၢ်တခီအဝဲသ့ၣ်ဟံးဖျါထီၣ်သဝီသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးတုၤထီၣ်သကိးဝဲတီးဖျါကိုသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, ဖဲတၢ်လီၢ်လၢအဘျးဒီး ထိဘီၤတၢ်လီၢ်န့ၣ် သဝီ ၁၈ဖျါၣ်ဟံးဖျါထီၣ်အသးဒီး တုၤထီၣ်ဝဲတီးဖျါကို ၃ဖျါၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်သိၣ်လိကျိၣ်လံာ်လံာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ဒီးကညီတၢ်စံာ်စါတဲစါလၢ ကိုန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အရ့ဒိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် နီသိးအဝဲသ့ၣ်ကပၤယၢ်က့ၤ ကညီထူသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢကန့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နီလဲၣ်ဂ့ၤနီလဲၣ်ဂ့ၤ သဝီဖိအါဂၤတူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သိသ့ၣ်တဖၣ်တြီတၢ်ယၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်ကသိၣ်လိကျိၣ်လံာ်လံာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢ တၢ်တြးသိၣ်လိအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ခီဖျါလၢ အဝဲသ့ၣ်တဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ ကညီကျိၣ်လၢတၢ်သိၣ်လိအပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ နီဂံၢ် (၁၄) လၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲ ဘၣ်ယးတၢ်သ့ဟံးပနီၣ် ကျိၣ်လံာ်လံာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢသ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်လၢ ယူၤအဲၣ် (UN) ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ ဘၣ်ယးပုၤထူလံာ်ဖိဇ္ဇာယၢ်လံာ်ယံာ်ယးအပူၤန့ၣ်လီၤ.^၉ လၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကိုန့ၣ်တၢ်သိၣ်လိကညီကျိၣ်လၢ တၢ်သိၣ်လိအဆၢကတီၢ်ဘၣ် ဒီးတဟံးပနီၣ်ယုာ်

^၉ UN လံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဘၣ်ယးပုၤထူလံာ်ဖိဇ္ဇာယၢ်လၢအအိၣ်လၢ လံာ်အဆၢမိ (၁၄)အပူၤ ဟံးဖျါထီၣ်ဝဲလၢ“ပုၤထူလံာ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤအဝဲသ့ၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်မၤကျိၤကျဲၤ ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

စ့ၢ်ကီးကညီကျိၣ်လၢ၊ အဝဲသ့ၣ်လံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိအပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ ဖိသၣ်လၢအထီၣ်ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် ကိသ့ၣ်တဖၣ် ကတိၤက့ၤကညီကျိၣ် ဒီးကွဲးဖးက့ၤ ကညီကျိၣ်တဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤလၢၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိသရၣ်လၢအသိၣ်လိ ကညီကျိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကိသ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ၊ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကျိၤ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်လၢ၊ တီအူကီရ်ရှ်အပူၤအၢၣ်ဝဲလၢ၊ ကဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢလဲ ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တဒီးန့ၣ်လၢလဲနီတဘးလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်အိၣ်သးလၢ၊ တီအူကီရ်ရှ်အပူၤအံၤ တဟဲဂ့ၤထီၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၤ ဆိဒ်တၢ် ဖိသၣ်လၢအအိၣ်လၢ၊ ပုၤလီၤအိၣ်ကမံၤဟီၣ်ကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ် ကိတအိၣ်လၢအိၣ်ပုၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကထီၣ် ဝဲအဂီၢ် ဒီးကိလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်ပုၤကိဖိအိၣ်ပုၤကတိၢ်, ကိတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အကံၢ်အစီ တထီၣ်ဘးဒိဖျါလၢတၢ်တဘျီဂ့ၤထီၣ်က့ၤအီၤ ဒီးကိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးယံၤ လၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အယီၤ န့ၣ်လီၤ. ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်ကူၣ်သ့ၣ်ဝဲကျိၤပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ၊ အဟဲလၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အဝဲသ့ၣ်တၢ်တီ ခိၣ်ရိၣ်ခဲအဂီၢ်စၢ်ဝဲအယီၤ တီၤဖုၣ်ကိလၢအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲ ၆၂၀၁၆နံၣ်အတီၢ်ပူၤအံၤ အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲ တဝံၤဘၣ် ဒိဖျါလၢကီၢ်ပယီၤကူၣ်သ့ဝဲကျိၤအပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ လၢအအိၣ်လၢတီအူကီရ်ရှ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ကဘျး ကဘျၢ်တၢ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်သန့က့ၤ ဒ်သီးဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ် ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ် သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲ နူသဝီကမျၢၢ်ကိလၢလီၤကဝီၤပူၤတနီၤလၢ၊ တီအူကီရ်ရှ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ ကိသရၣ်/သရၣ်မုၢ်လၢအသိၣ်လိတၢ် လၢခိခိၣ်ကစၢ်ကျိမ့ၢ်ဂ့ၤ လၢဝုၤပူၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဒိဖျါလၢအဝဲသ့ၣ် ဟးထီၣ်ကွံာ်ခဲအံၤခဲအံၤ ဒီးတလဲၤသိၣ်လိတၢ်ထီၣ်ဘၣ်အယီၤ ကဲထီၣ်တၢ်ဘၣ်တံာ်တၢ်လၢ၊ ကိဖိသ့ၣ် တဖၣ်အတၢ်မၤလိပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒိဖျါလၢကိသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်သိၣ်လိတၢ်အပတီၢ်တထီၣ်ဘး ဒီးကံၢ်စီတလၢပုၤဘၣ်အယီၤ ကိဖိလၢအအဲၣ်ဒီးဖျါကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တၢ်ဒီးခဲးသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ထီၣ် ကူၤၤၤၤၤတၢ်မၤလိ ဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်ကူၤၤၤၤၤလဲသ့ၣ်တဖၣ် အပူၤဒိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤကူၤၤၤၤၤသန့အံၤ တကဲထီၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖိၣ်လၢ၊ ပုၤလၢဟ့ၣ်ကူၤၤၤၤၤလဲတန့ၢ် ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆိလီၤ အကျါအကျဲသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အဝဲသ့ၣ်ဒ်ဝဲကျိၣ်အသိး, ဒ်အကြးအဘၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်လုာ်လၢထူသန့တၢ်သိၣ်လိ အကျါအကျဲဒီးတၢ်မၤလိအကျဲန့ၣ်လီၤ.”

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အီၤဖဲ လါဒါးစဲဘၣ်, ၁၁၁, ၂၀၁၅ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တီၤဖျါ ကိုလၢအအိၣ်လၢ ကူၤသိ, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွံာ်ကွံာ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲဒုသဝီကမ္ပၢ် ကိုလၢဘၣ်တၢ်ဆိၣ် ထွဲမၤစၢၤအီၤလၢ သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိုအံၤလီၤလံာ် အယံ တၢ်ကဘၣ်ဘျီဂီၤထီၣ်က့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယံသ ဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ယုထီၣ်ဝဲလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ကဘျီထီၣ်က့ၤကို ဒီး ယုထီၣ်ဝဲ ၃ ဘျီလံာ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ အဲသ့ၣ်တဒီးန့ၢ် ဘၣ်တၢ်စံးဆၢလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အအိၣ်နီတဘျီဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]	တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အီၤဖဲ လါဒါးစဲဘၣ်, ၁၃၁, ၂၀၁၅ နံၣ်, ၆၁၃သဝီ, ၆၁လူၤကရူၢ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူ ကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ တီၤဖျါကိုအဒုတဖျါ လၢအအိၣ်လၢ မၤဒုသဝီ, လုၢ်သိၤဝုၢ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူ ကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးတၢ်ကတုထီၣ်ကိုအဂီၢ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကွဲး ပတံထီၣ်ကိုတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ရဲၣ်ကျါဆူကီၢ်စဲၣ်ကူၤသ့ၣ်ကျါအိၣ်ဒီး တီၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢ ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤန့ၣ် လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့ၢ်စဲၣ်ကူၤသ့ၣ်ကျါ တဟ့ၣ်အဲသ့ၣ် တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယံသဝီဖိ သ့ၣ်တဖၣ်တုထီၣ်ကိုလၢအဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်န့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]
---	--

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အီၤဖဲ လါဒါးစဲဘၣ်, ၁၃၁, ၂၀၁၅ နံၣ်, ၆၁၃သဝီ, ၆၁လူၤကရူၢ်, ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူ ကီရ်ရှ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟံးဖျါထီၣ်ဝဲ ကိုတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လီၤလံာ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိုသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်မ့ၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်သန့က့ ကို အိၣ်ဒီးဝဲတနီၤလၢ တၢ်တမၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤအီၤဘၣ် ဒ်ကိုလၢပထံၣ် ဘၣ်အီၤလၢ တၢ်ဂီၤပူၤအသိးန့ၣ်လီၤ. [တၢ်ဂီၤ- KHRG]

တၢ်ကတိၤလၢခံ

ဖဲ ၂၀၁၆နံၣ်အတီၢ်ပူၤ တၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဲထီၣ်အသးလၢတီအူကီရ်ရှ်အပူၤအါမးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဟဲကဲထီၣ်အသးလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်ဘၣ်ကံာ်ကွံာ်အိၣ်ထီၣ် လၢသဝီဖိ ဒီးပုၤန့ၢ်စီၣ်ကမီၤဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်ပယီၤသုး, ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် ဒီးထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤခိပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သဘံၣ်သဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ် ခိဖျါလၢအဲသ့ၣ်တၢ်မ့ၢ်လၢတီၢ်ဟံးဘၣ်ဃး တၢ်သ့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တဒီးသိး လိာ်အသး, ဒီးပုၤန့ၢ်စီၣ်ကမီၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟံးလုာ်ဟံးပူၤဒီးသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟံးလုာ်ဟံးပူၤဘၣ်ဃး တၢ်သ့ၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢ တီအူကီရ်ရှ်အပူၤတဒီးသိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ် ပုၤန့ၢ်စီၣ်ကမီၤသ့ၣ်တဖၣ် တသ့ဒီးလူၤပိာ် ထွဲ (FPIC)¹⁰ လၢအမ့ၢ် Free (လၢအသဘျူ), Prior (တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိ), Informed (တၢ်ဟ့ၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါ), Consent (ယုန့ၢ်တၢ်ဘၣ်သးလၢကန့ၢ်တၢ်ပျဲ) တရျးလၢအဲသ့ၣ်မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ် သုးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒီးတၢ်လဲၤ ထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်တီၢ်ကျါဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤခိပနံၣ်ဒ်အမ့ၢ် KMAC ခိပနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် သုးသဲးစးတၢ်သိၣ် တၢ်သီတၢ်ဘျီသ့ၣ်တဖၣ်လၢကမၤတံာ်တၢ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သိး အဲသ့ၣ်သုတထီၣ်တၢ်ဟံးဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အဂီၢ်

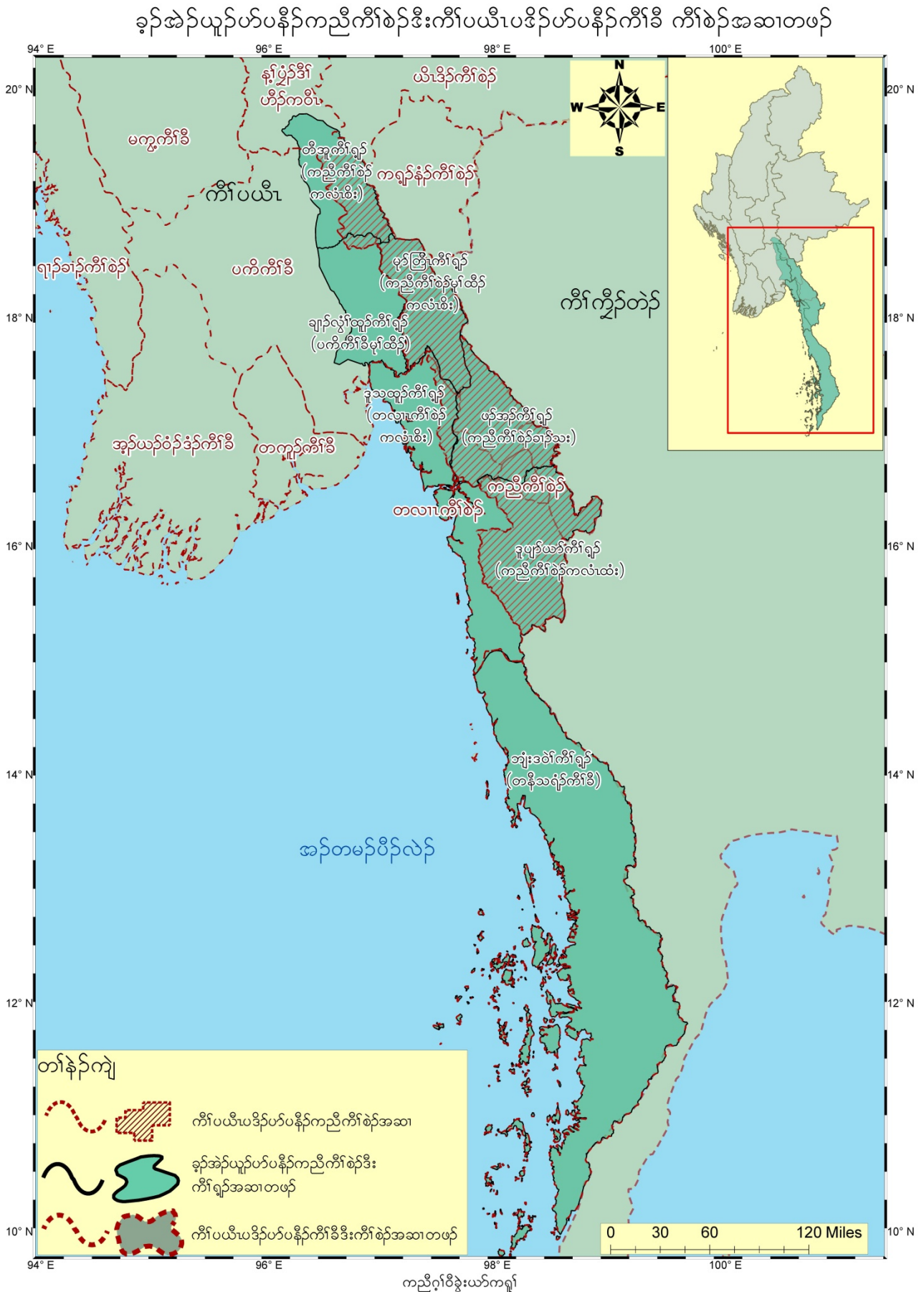
¹⁰ လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ပတီၢ် တၢ်လၢ (FPIC) လၢအမ့ၢ် Free (လၢအသဘျူ), Prior (တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိ), Informed (တၢ်ဟ့ၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါ), Consent (ယုန့ၢ်တၢ်ဘၣ်သးလၢကန့ၢ်တၢ်ပျဲ) မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးပုၤထူလံာ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးပုၤထူ လံာ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကမၤတၢ်ဆၢတံာ်ဒ်ဝဲလၢအပူၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ဘျးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးမၤဆူဟ်ခိင်ကစၢ်သ့တဖၣ် ယုၤဖျိးကွံာ်ဆူတၢ်လီၤအဂၤ ဒီးမၤစၢ်ကိးသဝီဖိသ့တဖၣ် ဟံးန့ၢ်ဆူစ့အိၣ်လိး နီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ပွၤတခါအသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဘၣ်သ့ဟ်ပနီၣ်ဟ်ကဲပုၤထူစံးဖဲဒုးတၢ်န့ၢ်ပၤဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ခွဲးယာ်အံၤမ့ၢ်အိၣ်ကွဲးလီၤအသးလၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် တၢ်သ့ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်ဘျါသဲစးအပူၤ ဘၣ်ဆၣ်သန့ကွဲး တၢ်မၤဘၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်ပၤဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ခွဲးယာ်သ့တဖၣ် ဆဲးကဲ ထီၣ်အသးအယိ သဝီဖိအါဂၤအဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဘၣ်လီၤမၤဟးဂီၤကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်သ့တဖၣ်အဖီခိၣ် သဝီဖိအါဂၤ အတၢ်ဖဲတၢ်မၤတအိၣ်လၢၤ လၢကလုာ်အိၣ်အဝဲသ့ၣ်နီၣ်ခိၣ်သးမူအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်သိးသဝီဖိ ဒီးပုၤထူ လံၤဖိသ့တဖၣ် တၢ်ကပံာ်ကဲအဝဲသ့တဖၣ်ခွဲးယာ်အဂီၢ် ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်, ထံလီၤကီၢ်ပယီၤခိၣ်ဒီး ဒီးကီၢ်ပယီၤသးသ့ တဖၣ် ကဘၣ်မၤလီၤတံၢ်ဒီးဟ့ၣ်က့ၤ ဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်ဟံးဆူန့ၢ်အိၣ်သ့တဖၣ်ဆူဟီၣ် ခိၣ်ကစၢ်သ့တဖၣ်အအိၣ် မ့ တမ့ၢ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးလၢပဲၤကၢကီၢ် ဆူပုၤလၢတၢ်ဟံးဆူန့ၢ်အဟီၣ်ခိၣ်သ့တဖၣ် အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤ အခိၣ်သ့ၣ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢ သဝီဖိသ့တဖၣ်ဘၣ်ယိၣ်ကီၢ်ဂီၤဝဲအခိၣ်ကတၢ်အဂၤတခါမ့ၢ်ဝဲ သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးတၢ်အၢၣ်လီၤလၢအမ့ၢ် (NCA)အံၤ တမၤလီၤစ့ၤ သုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအအိၣ်ထီၣ်လၢ လီၤကဝီၤသဝီဖိသ့တဖၣ်အိၣ်တၢ်လီၤဘၣ် အမဲၣ်ညါသုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ တဖၣ်ဒုးအါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ကီၢ်သးဂီၤလၢ သဝီဖိသ့တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်သိးတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်အတၢ်လဲၤကျဲၤအံၤ တၢ်ပၤ ယၢ်အီၤကန့ၢ်အဂီၢ် သုးဖီၣ်စုကဝဲၤကိးဖုဒဲးကဘၣ်မၤလီၤတံၢ်လူၤပိာ်ထွဲ (NCA) တၢ်သိၣ်တၢ်သိသ့တဖၣ် တုၤလီၤ တီၤလီၤခီဖျိတၢ်တဘၣ်မၤအါထီၣ်သုးနီၣ်ဂံၢ် ဒီးဆုၤအါထီၣ်စုကဝဲၤတၢ်ပိးတၢ်လီၤသ့တဖၣ်, မၤလီၤစ့ၤ တၢ်ဟ့ၣ်သုးတၢ် သိၣ်လိးဒီးသုးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအဒုးကဲထီၣ် တၢ်ဘၣ်တံာ်တၢ်လၢအသဝီကမ့ၢ်သ့တဖၣ်အတၢ် ဖဲအိၣ်မၤအိၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. သုးသ့တဖၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအသုးဟံးအါထီၣ်မူဒါလၢ တၢ်ကဲထီၣ်သးတခါခါအဖီခိၣ် ဒီးတၢ်လၢအမၤ ဝဲသ့တဖၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်ဖျါဖျါဖျါဖျါ လၢသဝီဖိသ့တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်အသိး သုးဖီၣ်စုကဝဲၤ သ့တဖၣ် ကဘၣ်သ့ဟ်ကဲကလုာ်န့ၣ်သ့တဖၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ နီၣ်သိးတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ကအိၣ်ဂၢ်ဆိး ကျၢၤဒီးတၢ်ဖျၢ် ဆၢသ့တဖၣ် သုတအိၣ်ထီၣ်ခါဆူညါတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ခုၣ်အဲၣ်ယုၤ, ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိသ့တဖၣ် လၢအမၤတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့သ့တဖၣ် ဟူးဂဲၤအါထီၣ်လၢလီၤကဝီၤလၢအအိၣ်လၢ တီအူကီရ်ရှင်အပူၤန့ၣ်လီၤ. နီၣ်လဲၣ်ဂ့ၢ်နီၣ်လဲၣ်ဂ့ၢ် သဝီဖိ အါဂၤကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်စါယါဘျါ ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအကံၢ်အစီထီၣ်ဘးအဂီၢ်အဝဲ သ့ၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သ့တဖၣ် အိၣ်ဒီးဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်သိးတၢ်အိၣ်သးသ့တဖၣ်ကဂ့ၤထီၣ်အဂီၢ် ပုၤလၢန့ၢ်စိန့ၢ်ကမိၤဒီးမၤ တၢ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့သ့တဖၣ် ကြၢၤမၤအါထီၣ်ကသံၣ်ဒီးကိၢ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤ, ယုထၢ ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအကံၢ်အစီထီၣ်ဘး, မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢအအိၣ်တၢ်လံၤသ့တဖၣ်ဒီး မၤစ့ၤလီၤကွံာ်တၢ်ကွၢ်တ လီၤလၢပုၤဘၣ်ဖျိၣ်ဘၣ်နးသ့တဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ

လံာ်တၢ်ကစီင်တဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ဟ်ဖျါမၤစၢၤအီၤလၢ LIFT တၢ်မၤဘျီကရၢလၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်ယူၤရပၤဘီၣ်မုၢ် စၢၣ်ကရၢ, ကီၢ်အိၣ်တြၢလယါ, ကီၢ်ဒဲမၢ်, ကီၢ်ဖြၢ်စ့ၣ်, ကီၢ်အါယလါ, ကီၢ်အံးတလံၤ, ကီၢ်လူၤစံးဘၢၣ်, ကီၢ်နဲသၢလၢ, ကီၢ်နယူၤစံးလၢ, ကီၢ်ဆွံၣ်ဒုၤ, ကီၢ်ဆွံၣ်စလၢ, ကီၢ်ယူၤခ့ၤ, ကီၢ်အမဲရကၤဘီၣ်မုၢ်စၢၣ်ကရၢ ဒီးမ့ၢ်ဆူး ဘၣ်ရံၣ်ဒီပနံၣ် အတၢ်ဟ်ဖျါမၤသကိးတၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကစီင်လၢပကွဲးဟ်ဖျါထီၣ်အီၤတဘျီအံၤ တမ့ၢ် LIFT အပူၤမၤစၢၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ထံၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.

ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤလၢ

ကညီဂ်ဝိခွဲးယာ်ကရူာ်အံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ ၁၉၉၂ နံၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲလီၢ်ကဝီၤကရၢသဘျီတဖၣ်လၢအအိၣ်လီၤဟ့ၣ် လီၤအသးလၢကမၤဂ့ၤထီၣ်ပုၤဂ်ဝိခွဲးယာ်အတၢ်အိၣ်သး လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤခိဖျါမၤနီၣ်မၤပၤသဝီဖိတဖၣ်အကလုာ်, ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢကမၤန့ၢ်, ယုၤန့ၢ်ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအခွဲးအယာ်အဂီၢ်ဒီး ဟ်ဖျါမၤသကိး တၢ်ဒီးသဝီဖိတဖၣ် ဒီးသိးကမၤဂ့ၤထီၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် လၢကဒီးသဒါလီၤအနီၣ်ကစၢ်သးလၢတၢ်မၤပယုၤ တဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤပယုၤပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပဒီးန့ၢ်ဘၣ်အီၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤ အီၤသက့ၤဆးဒးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နယုထံၣ်သ့ၣ်ညါပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဖျါဝဲစဲ www.khrg.org အပူၤသ့ၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.